

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
фармацевтичний факультет
кафедра соціальної фармації**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **«ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»**

Виконав: здобувач вищої освіти групи Фс18(4,5з) - 02а
спеціальності : 226 Фармація, промислова фармація
освітньої програми Фармація

Марія СЕМОТЮК

Керівник: доцент закладу вищої освіти кафедри
соціальної фармації, к. наук. із соц. комунікацій, доцент
Наталія ГАВРИШ

Рецензент: завідувач кафедри фармацевтичного
менеджменту та маркетингу, д. фарм. наук, професор
Володимир МАЛІЙ

АННОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі представлено науково-обґрунтовані результати дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я. Проведено аналіз інформаційно-пошукових можливостей джерел наукової інформації

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, огляду літератури, двох розділів прикладних досліджень, висновків. Кваліфікаційна робота містить 51 сторінку, 7 таблиць, 13 рисунків, 51 використане джерело літератури, додатки.
Ключові слова : Фармацевтична інформація, інформаційне забезпечення, наукові наукові дослідження.

ANNOTATION

The scientifically based results of research of the current state of information support for scientific activity in the pharmaceutical sector of health care are presented in the qualification work. An analysis of the information and search capabilities of sources of scientific information was carried out.

The qualification work consists of an introduction, literature review, two chapters of applied research, conclusions. The qualification work contains 51 pages, 7 tables, 13 figures, 51 used literature sources, appendices.

Key words : Pharmaceutical information, information support, scientific research

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	
1.1.Наукова фармацевтична інформація: визначення і ознаки.....	8
1.2.Фармацевтична наука України в контексті інформаційного забезпечення.....	12
1.3. Система інформаційних ресурсів у сфері фармації як базовий інтелектуальний компонент інформаційного забезпечення.....	15
Висновки до першого розділу.....	19

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У СФЕРІ ФАРМАЦІЇ ЯК БАЗОВОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КОМПОНЕНТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1.Аналіз використання електронних систем відкритого доступу для підтримки наукових досліджень.....	20
2.2.Моніторинг фахових періодичних видань як засобу наукової комунікації.....	25
2.3.Характеристика інформаційно- пошукових можливостей міжнародних та вітчизняних баз даних для науки.....	34
Висновки до другого розділу.....	38

РОЗДІЛ III. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВЦІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

3.1.Дослідження інформаційних потреб як фактору впливу на вдосконалення системи фармацевтичної інформації.....	39
--	----

3.2.Аналіз використання цифрових інструментів на етапі пошуку інформаційних джерел для наукового дослідження.....	43
Висновки до третього розділу.....	48
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ	58

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БД	- Бази даних
ВООЗ	- Всесвітня організація охорони здоров'я
МОЗ	- Міністерство охорони здоров'я
НРАТ	- Національний репозитарій академічних текстів
ФІ	- Фармацевтична інформація
ВМС	- BioMed Central
WoS	- Web of Science
DOAR	- Directory of Open Access Repositories
DOAJ	- Directory of Open Access Journals
ROAR	- Registry of Open Access Repositories

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних реаліях сьогодення одним із головних пріоритетів розвитку вітчизняної фармацевтичної науки є підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів для забезпечення розвитку охорони здоров'я України. Постійно зростають вимоги щодо підвищення якості досліджень вітчизняних науковців.

Інтелектуальною платформою наукового та інноваційного розвитку країни слугують вищі навчальні заклади, які мають потужний науковий і кадровий потенціал для здійснення наукової діяльності.

І тому актуальним і важливим завданням сьогодення є створення сучасної інфраструктури фармацевтичної науки і дієвої, ефективної та доступної системи фармацевтичної інформації, яка б забезпечила наукові дослідження достовірною та актуальною інформацією.

Мета дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я.

Завдання дослідження. Для досягнення мети кваліфікаційної роботи необхідно було опрацювати наступні завдання:

1. Провести теоретичний аналіз засад системи фармацевтичної інформації;
2. Проаналізувати вітчизняні та світові тенденції використання електронних систем відкритого доступу для підтримки наукових досліджень;
3. Здійснити моніторинг фахових періодичних видань як засобу наукової комунікації;
4. Проаналізувати інформаційно-пошукові можливості міжнародних патентних та баз даних медико-фармацевтичної інформації;
5. Проаналізувати особливості сучасних інформаційних потреб науковців як найважливішого чинника удосконалення системи фармацевтичної інформації;

6. Дослідити використання інноваційних цифрових інструментів для реалізації стратегії інформаційного пошуку.

Об'єкт дослідження: дані наукових публікацій; сучасні міжнародні та вітчизняні джерела інформації та наукової комунікації (репозитарії; періодичні видання, патентні бази даних (БД); реферативні БД)); результати опитування науковців фармації.

Предмет дослідження: інформаційне забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я.

Методи дослідження. На різних етапах виконання дослідження було використано такі методи: системний; контент-аналіз і порівняння (для багатоаспектної характеристики інформаційних ресурсів); анкетування; математичний (кількісний метод з подальшою інтерпретацією, статистичне оброблення даних); графічний метод (схематичне зображення низки теоретичних і практичних положень).

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що у сукупності вони можуть бути застосовані для удосконалення системи фармацевтичної інформації і для реалізації науковцями релевантної стратегії інформаційного пошуку при виконанні наукових досліджень.

Апробація результатів дослідження і публікації. Результати кваліфікаційної роботи представлені під час проходження III Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «YOUTH PHARMACY SCIENCE» (7-8 грудня 2022 рік, м. Харків) у вигляді друкованих тез.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, огляду літератури, двох розділів прикладних досліджень, висновків. Кваліфікаційна робота містить 51 сторінку, 7 таблиць, 13 рисунків, 51 використане джерело літератури, додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

1.1. Наукова фармацевтична інформація: визначення і ознаки

У ХХІ столітті інформація як джерело «великих даних» стала основним економічним ресурсом і структуруючим соціальним фактором, під впливом якого змінюються й виникають нові форми й види економічної діяльності та соціальні взаємовідносини.

Інформаційні методи й технології все глибше проникають в усі сфери людської діяльності та забезпечують принципово новий рівень наукового розвитку, змінюють підходи й напрями звичних процесів обробки інформації, визначають нові форми та методи її подання, нові перспективи наукової роботи [27,24].

Філософські погляди на природу інформації, підходи до формування інформаційних процесів і ресурсів викладені у працях К. Шеннона, Н. Вінера, У. Ешбі, А. Урсула, А. Соколова та ін. [1,2].

Питання теоретичних, методичних та практичних складових інформаційного забезпечення наукової та інноваційної діяльності висвітлили у своїх роботах А. Блек, Д. Блюменау, І. Михайлова та ін. [1,3].

Феномен «інформація» має досить довгу історію використання в усіх сферах життя та наукового пізнання. Існують різноманітні тлумачення поняття «інформація», але єдиного загально визнаного не існує [27,12]. Сам термін «інформація» в перекладі із латинської мови «informatio» означає роз'яснення, ознайомлення.

В іншому трактуванні поняття «інформація», термін має два значення. По перше, це знання, що їх передають (а саме інформація, що стосується фактів, понять, предметів, подій, ідей, процесів тощо). По друге, мається на

увазі повідомлення, яке використовують для подання інформації у першому значенні в процесі комунікації для підвищення рівня знань [43].

Слід зазначити, що дані стають інформацією лише за певних умов: правильного відображення дійсності; задоволення інформаційних потреб споживача; своєчасності отримання в момент настання інформаційних потреб; доступності форми та необхідного рівня деталізації [27,36].

Термін «наукова інформація» можна тлумачити як логічну інформацію, що отримана методами дослідно-раціонального пізнання об'єктивного світу в будь-якій сфері діяльності людей, не суперечить існуючій системі наукових уявлень та використовується у суспільно-історичній практиці [12,22].

На підставі аналізу наукової літератури, конкретизуємо визначення терміну «наукова фармацевтична інформація». Це дані та факти, що є результатом наукових досліджень і доказово обґрунтованих розробок у галузі фармації, які призначені в основному для використання іншими вченими, а також упровадження в практику охорони здоров'я; вона складається з оригінальних результатів наукових досліджень [30].

Наукова інформація про ЛЗ містить матеріали і результати теоретичних, експериментальних, лабораторних, клінічних та інших досліджень ЛЗ.

Наукова інформація базується на індивідуальній творчій діяльності, має підтверджуватися кожного разу, коли вона використовується іншим дослідником; є предметом оцінювання науковим співтовариством через рецензування або через індекс цитування; має бути доступною впродовж тривалого часу [27,24].

На підставі аналізу літературних джерел, нами визначено критерії якості фармацевтичної наукової інформації у процесі наукових досліджень [10] (Рис.1.1.)

Рис.1.1.Критерії якості фармацевтичної наукової інформації в науковому дослідженні

Фармацевтичну інформацію, що міститься в інформаційних ресурсах, можна охарактеризувати з точки зору її достовірності, об'єктивності, цінності, повноти, актуальності, зрозумілості та корисності, а також взаємозалежності і

відповідності напрямам і темам наукового дослідження, прагматичних й атрибутивних властивостей, які між собою глибоко пов'язані та взаємозумовлені.

Вищезазначені особливості можна згрупувати за напрямками:

- особливості фармацевтичної інформації, що характеризують рівень її корисності для конкретного споживача – новизну, повноту, наукову актуальність, можливість отримати очікувані результати при вирішенні конкретних дослідницьких завдань [2,12].

Серед основних властивостей науково-технічної інформації розрізняють такі: цільове призначення (створення нових концепцій, встановлення взаємозв'язків, вирішення проблем, пошуку нових фактів); інваріантність (незалежність змісту від форми та носія); мовна природа (інформація виражається за допомогою мови - знакової системи будь-якої природи, що є засобом спілкування, мислення, відображення думок); семантичний характер; дискретність - трансформація пасивної інформації в активну (одинацями інформації є слова, речення, уривки тексту, а в аспекті змісту - поняття, опис фактів, гіпотези, теорії, закони тощо); кумулятивність (концентрація інформації з часом); незалежність від створювачів; старіння (поява нової інформації, що робить попередню інформацію неправильною, такою, що неадекватно відбиває процеси); розпорошення (існування в численних наукових працях за рахунок процесів диференціації та інтеграції пізнання) [22,23, 3].

Цінність інформації визначається економічним ефектом, який дає її використання. Практичне завдання, що стоїть перед науковцем, визначає характер та обсяг необхідної інформації і вимагає відмовитися від такої інформації, що безпосередньо не стосується об'єкта дослідження. У такий спосіб забезпечується достатність або повнота інформаційної бази дослідження [5,13].

Слід зазначити, що вчені, науковці, дослідники актуальних проблем фармації як активні учасники соціально-комунікаційних взаємовідносин

одночасно є і виробниками фармацевтичної інформації та знань і споживачами [22].

1.2. Фармацевтична наука України в контексті інформаційного забезпечення

Фармацевтичний сектор сфери охорони здоров'я посідає особливе місце у світовій економіці. Унікальність фармацевтичної галузі полягає в тому, що для неї є характерними такі взаємопов'язані та взаємозумовлені фактори як прибутковість, науковість та соціальна значущість [14].

Слід зазначити, що наразі фармацевтичний сектор є провідним драйвером у сфері досліджень. Для нього характерними є розробки нових наукових методів та залучення до цього процесу висококваліфікованих фахівців, робота багатьох з яких носить міждисциплінарний характер на стику хімії, біології, фізики, інформаційних технологій тощо. Таким чином, розвиток і прогрес у галузі фармації завжди йдуть поруч із науково-технічним прогресом, та навпаки – чимало сучасних наукових відкриттів та розробок не були б реалізовані без підтримки фармацевтичної індустрії [14].

Особливу значущість розвитку наукової інноваційної діяльності фармацевтичної індустрії підтверджують світові статистичні дані. Наразі фармація та біотехнологія посідають 1-ше місце у світовій економіці за обсягами інвестицій (у грошовому вираженні) у наукові дослідження та розробки [40,14].

Наука і освіта є невід'ємним і вагомим ресурсом розвитку інформаційного суспільства. Формуванню наукового потенціалу фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України сприяє унікальна система досліджень. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» наукова діяльність - інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування,

основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження [34].

Інтелектуальною платформою наукового та інноваційного розвитку країни слугують вищі навчальні заклади, які мають потужний науковий і кадровий потенціал для здійснення наукової та науково-технічної діяльності [11].

Відповідно до статті 28 Закону «Про вищу освіту», наукові дослідження є обов'язковою складовою діяльності усіх вищих навчальних закладів України.

Сьогодні Національний фармацевтичний університет здійснює весь цикл розробки інноваційних лікарських засобів із використанням сучасних підходів відповідно до вимог GMP, GLP, GCP: від синтезу біологічно активної молекули до розробки науково-технічної документації та впровадження у виробництво. Розвиток і конкурентоспроможність фармацевтичної науки досягається за рахунок розвитку інноваційних біологічних, медичних, фармацевтичних наукоємних технологій і розробок, які є результатом виконання науково-дослідних робіт та проєктів вчених НФаУ [14,31].

Інформаційне забезпечення наукової діяльності галузі можемо розглядати як систему, головними якої є :

- інформаційні потреби користувачів;
- інформація, необхідну для здійснення дослідження, відомості про неї, знання;
- джерела інформації (традиційні та сучасні);
- інформаційні ресурси (бази, банки даних, бібліотеки);
- інформаційні процеси (пошук, збирання, відбір, оброблення, збереження, оцінювання, захист і поширення інформації про результати наукових досліджень);
- інформаційні продукти та послуги [36,23,5].

Усі елементи дослідницької діяльності тісно пов'язані зі збором, переробкою та зберіганням наукової інформації. Цілями науково-

інформаційної діяльності є багатоаспектний пошук, збір джерел, аналіз і синтез даних, їх опрацювання, збереження, відтворення та трансформація пасивної інформації в активну, старої в нову [12,24].

Інформаційне забезпечення - це сукупність інформації та способів її пошуку, обробки, накопичення, збереження, систематизації та узагальнення з метою використання в процесі наукового дослідження.

Класифікувати інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу можна за такими ознаками: професійно-інформаційна комунікація; пізнавальність інформації; зміст інформаційного забезпечення.

З точки зору пізнавального характеру інформації інформаційне забезпечення можна поділити на забезпечення новою інформацією та забезпечення релевантною інформацією, яка використовувалася раніше.

Проаналізувавши наукову літературу визначено, що під поняттям «інформаційний ресурс» вважають сукупність документів у інформаційних системах (архівах, бібліотеках, банках даних тощо) чи інформаційних продуктів певного призначення, що необхідні для забезпечення інформаційних потреб споживачів у визначеній сфері діяльності [30].

Електронні ресурси відкритого доступу, що накопичуються, зберігаються і розповсюджуються інституціями, бібліотеками та надають доступ до них, є важливим елементом у створенні нових моделей наукової комунікації [21].

Однією з найважливіших умов успішного інформаційного забезпечення наукових досліджень є реалізація принципу вільного доступу до ресурсів, а саме – свобода пошуку, доступу, вибору, використання, отримання користувачем ресурсів.

Слід зазначити, що перспективним напрямом розвитку відкритих електронних ресурсів ЗВО є розбудова інституційних репозитаріїв, які допомагають створювати інфраструктуру для поширення результатів наукових досліджень учених інституції у світовому науковому інфопросторі та забезпечення стійкого доступу до них [16].

В основі використання інформації лежить проблема пошуку і перетворення її в такі зміст і форму, які створюють можливість більш зручного та оперативного її освоєння і ефективного використання.

2.3. Система інформаційних ресурсів у сфері фармації як базовий інтелектуальний компонент інформаційного забезпечення

Слід зазначити, що у цілому в масивах інформаційних ресурсів наукового простору циркулює різновидова, різноманітна, різнопланова фармацевтична інформація, яку традиційно класифікують за джерелом, датою створення, способом передачі і розповсюдження, призначенням, змістом, об'ємом, ступенем доступності, соціальним статусом, режимом використання, рівнем сприймання, формою подання, структурними елементами тощо [2].

Нині інформаційне середовище науки динамічно розвивається під впливом експансії мережі Інтернет, нових форм електронної комунікації, програмного забезпечення і сервісів.

При розгляді Інтернет-ресурсів як джерел інформації, за аналогією з друкованими документами, існує класифікація на рис.1.2.

Термін база даних (БД) тлумачать «як сукупність взаємопов'язаних даних, організована відповідно до певних правил описування, зберігання та маніпулювання, подана у формі, придатній для автоматичного опрацювання, й призначена задовольняти інформаційні потреби користувачів інформації». [43].

Наукова база даних - це комп'ютеризована та структурована колекція пов'язаних даних, до яких можна отримати доступ з метою наукових досліджень та довгострокового користування. Наукові бази даних дозволяють інтегрувати різні набори даних і аналізувати дані, часто надаючи доступ до досліджень у різних тематичних напрямках, що робить можливими проведення міждисциплінарних наукових досліджень.

Рис. 1.2. Видова класифікація інтернет ресурсів

Велику роль в інформаційному забезпеченні фармацевтичної науки відіграють бази даних різного призначення (Рис.1.3): повнотекстові, реферативні, наукометричні, бібліографічні БД.

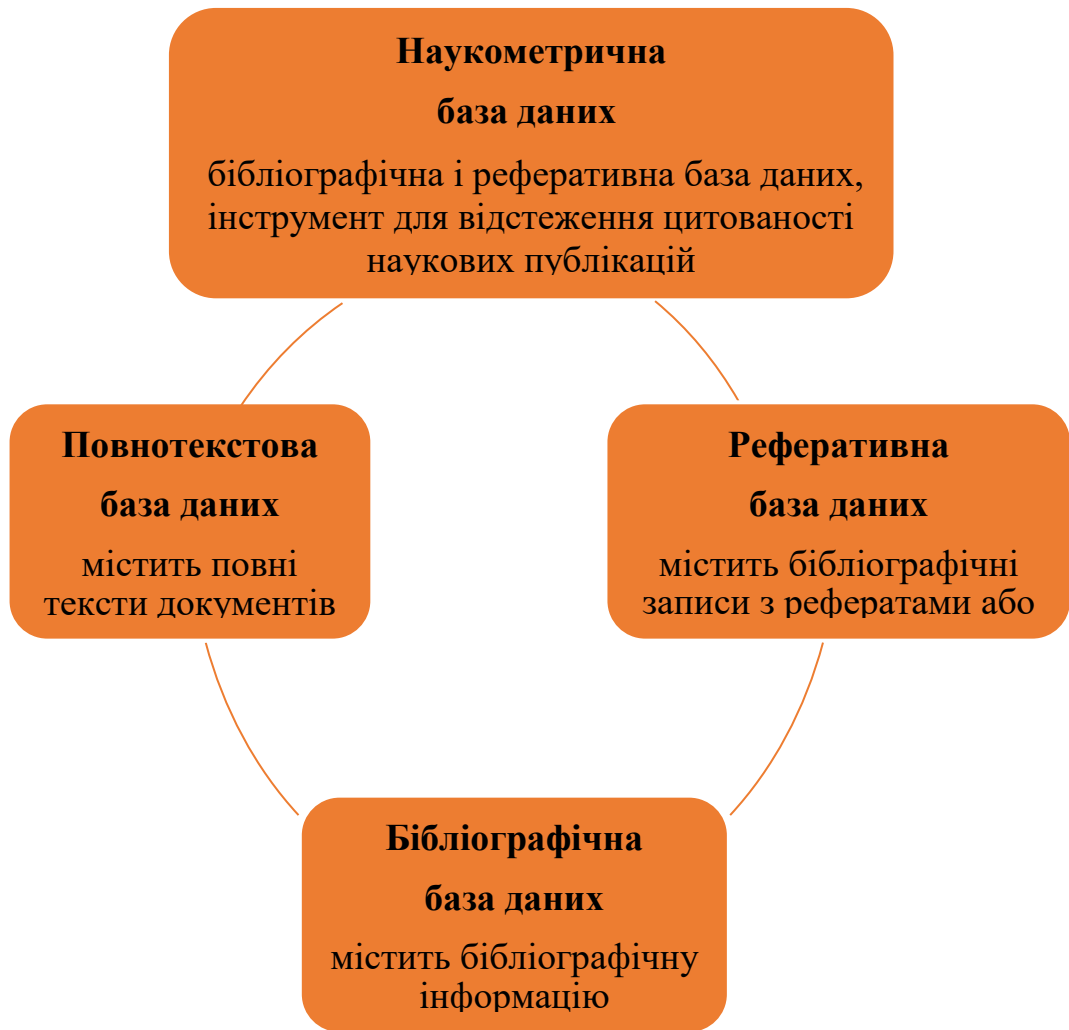

Рис.1.3. Види баз даних наукової інформації

У свою чергу, під документно-інформаційними ресурсами фармацевтичної галузі розуміється сукупність наукових документів, що призначені для інформаційного забезпечення організації охорони здоров'я та фармацевтичної науки і є складовою відповідної інформаційної інфраструктури, забезпечуючи функціонування та сталий розвиток галузі.

За результатами аналізу інформаційного потоку фармацевтичного сектору охорони здоров'я нами виокремлено види комунікаційних засобів доступних в мережі Інтернет :

1) електронні інформаційно-аналітичні матеріали та фармацевтичні/медичні видання (спеціалізоване медичне інтернет видання «Компендіум», видання видавництва «Моріон», мультимедійні матеріали, комп'ютерні програми; конференції, симпозіуми, виставки тощо)

- 2) інформаційні системи (Державна інформаційна система «Державний реєстр ЛЗ», ІС «Компендіум» та інш.)
- 3) веб-сайти (офіційних установ – ВООЗ, МОЗ України, Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, ДП «Державний експертний центр» МОЗ України Державної служби статистики, фахових асоціацій, ISPOR, Міжнародної фармацевтичної федерації, інших громадських організацій, ЗВО, науково-дослідних інститутів медико-фармацевтичного профілю, виробників ЛЗ і медичних виробів, фармацевтичних компаній тощо);
- 3) електронні інформаційні масиви (повнотекстові, бібліографічні, реферативні, адресно-довідкові, фактографічні; медико-біологічні бази даних; бібліотечні електронні каталоги різних типів і бібліографічні покажчики; таблиці з розширеними функціями обробки даних і демонстрації результатів; малюнки і зображення, цифрові карти та картографічна інформація);
- 4) електронні колекції наукових медичних та фармацевтичних журналів, книги та ін., архіви діагностичної інформації, електронні навчальні ресурси з питань охорони здоров'я;
- 5) електронні бібліотеки; комп'ютерні програми (телемедичні, телефармацевтичні технології; документний і програмний комплекси для забезпечення дистанційного навчання; регіональні інформаційно-комунікаційні мережі й ін. [1,8].

У практиці науково-інформаційної діяльності документи поділяють на первинні, вторинні (рис. 1.4.).

Прийнято вважати, що в первинних документах містяться безпосередні результати наукових досліджень і розробок, нові наукові дані або нове осмислення відомих ідей і фактів, а у вторинних - результати аналітико-синтетичного і логічного опрацювання одного або кількох первинних документів або відомості про них. Розподіл документів на первинні і вторинні є досить умовним: у багатьох вторинних документах, наприклад, містяться водночас і результати НДР і результати раніше отриманих наукових даних.

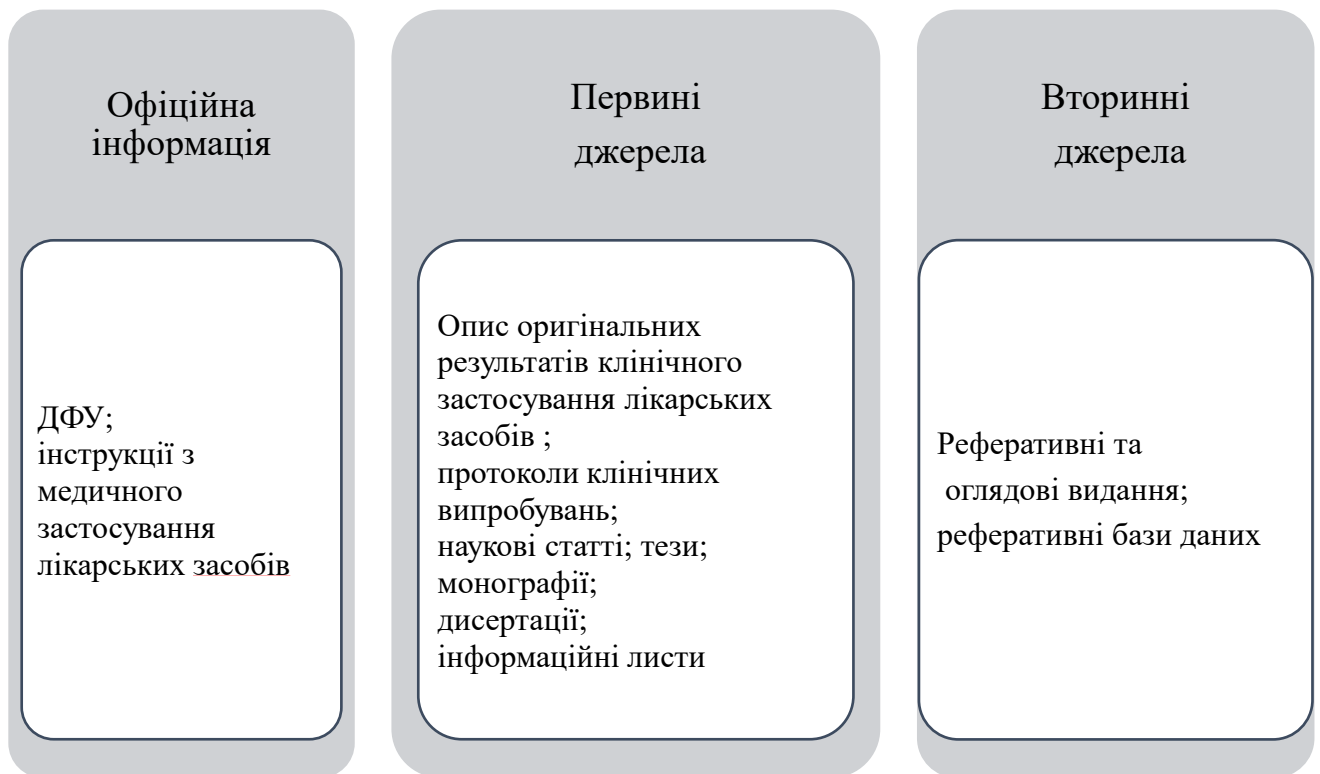

Рис.1.4. Видова структура джерел інформації

Висновки до першого розділу

1. Опрацьовано теоретико-прикладні аспекти наукової фармацевтичної інформації.
2. Встановлено, що інформаційне забезпечення наукових досліджень це система, яка поєднує концептуальні погляди на інформацію як на об'єкт і предмет дослідження, зміст інформаційних ресурсів, доступність інформаційних джерел, технології здійснення і регулювання інформаційних процесів на етапах дослідження, що в цілому задовольняє інформаційні потреби.
3. Обґрунтовано необхідність комплексного дослідження системи інформаційного забезпечення наукових досліджень фармацевтичного сектору охорони здоров'я.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У СФЕРІ ФАРМАЦІЇ ЯК БАЗОВОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КОМПОНЕНТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Аналіз використання електронних систем відкритого доступу для підтримки наукових досліджень

Наукова діяльність є невід'ємним складником діяльності закладу освіти, що пояснює взаємозв'язок розвитку концепцій «відкрита освіта» та «відкрита наука». Відкрита наука – відносно новий підхід до наукового процесу, що базується на загальній доступності результатів досліджень, що фінансуються за державний рахунок та нових способах поширення інформації з використанням сучасних цифрових сервісів [29, 5, 51].

На наступному етапі нашого дослідження проаналізуємо репозитарії як складову інформаційного забезпечення наукових досліджень у фармації.

Динаміка розвитку інституційних репозитаріїв на світовому і вітчизняному ринку свідчить про їх загальне визнання, оскільки подання публікацій у відкритому доступі робить результати досліджень доступними, дає можливість завантажувати, читати та повторно використовувати їх у наступних дослідженнях, а також сприяє передачі інформації від автора до користувача найкоротшим шляхом [1, 16, 17].

Визначено, що інституційні репозитарії наукових установ, ЗВО, а також Національний репозитарій академічних текстів України покликані забезпечити відкритий доступ до наукової інформації. Їх успішний розвиток є важливою запорукою здійснення відповідальної дослідницької та інноваційної політики, широкого ознайомлення суспільства з досягненнями науки і проблемами її розвитку.

За даними реєстрів (станом на грудень 2022 р.) констатовано кількісні параметри щодо розвитку репозитаріїв у світі та в Україні, а саме: DOAR [47] – 3996 репозитаріїв, з них 110 представлено Україною. В світовому рейтингу займають 15 сходинку (Рис.2.1.).

За типами репозитаріїв у реєстрах найвищий відсоток припадає на інституційні репозитарії, які найчастіше асоціюються з науковими інституціями (DOAR – світ 81,9%, Україна 94,9%; ROAR – світ 69,24%, Україна 85,9%) [16,17].

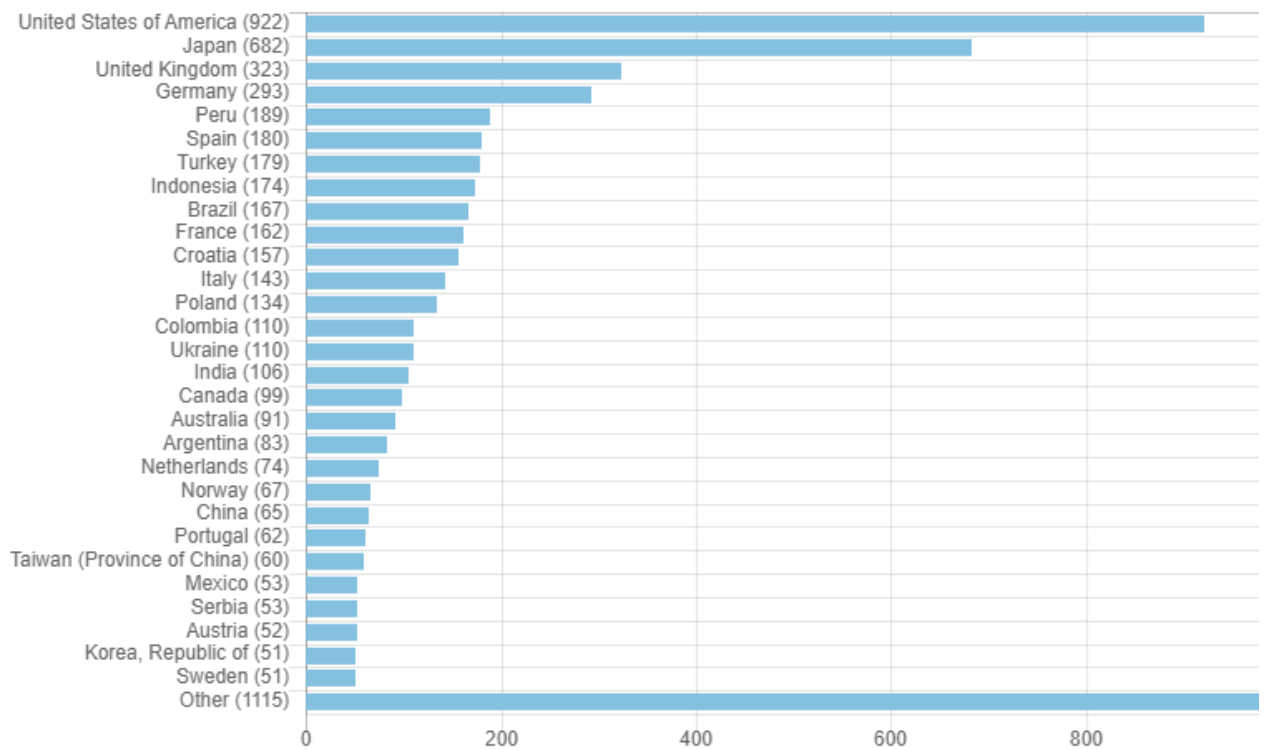

Рис.2.1. Репозитарії за країнами, за даними реєстру DOAR (станом на грудень 2022 р.).

Проаналізувавши сучасний стан наповнення електронними ресурсами НРАТ [28], встановлено, що наразі в його колекціях 333 931 електронний документ. У НРАТ представлені метадані 162,8 тис. звітів про наукові дослідження (з них доступно у формі повних текстів 107,9 тис.) та метадані 162,8 тис. дисертацій на здобуття наукового ступеня (з них доступно у формі повних текстів 108,4 тис. дисертацій у комплекті з авторефератами)

З урахуванням завдань нашої кваліфікаційної роботи, нами здійснено моніторинг медичних ЗВО на предмет наявності в них репозитаріїв. Результати наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1.

Інституційних репозитаріїв медичних/фармацевтичного ЗВО

Назва репозитарію	Кільк. документів	Адреса
Електронний архів Національного фармацевтичного університету	26935	https://dspace.nuph.edu.ua/?locale=uk
Репозитарій НМАПО ім. П. Л. Шупика	3983	http://ir.nuozu.edu.ua:8080/jspu
Репозитарій Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця	4677	http://ir.librarynmu.com/
Інституціональний репозиторій Одеського національного медичного університету	10467	https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/
Репозитарій Харківського національного медичного університету	30661	https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/25929
Репозитарій Львівського національного медичного університету ім. Д.Галицького	4500	http://medlib.lviv.pro/elektronni-resursy
Репозитарій Тернопільського державного медичного університету ім. Горбачевського	11200	https://repository.tdmu.edu.ua/
Репозитарій Запорізького державного медичного університету	16965	https://lib.zsmu.edu.ua/
Репозитарій Вінницького національного медичного університету ім. Пирогова	5589	https://dspace.vnmu.edu.ua/

Електронний архів Полтавського державного медичного університету	19085	http://repository.pdmu.edu.ua/browse?type=title
Репозитарій Дніпровської медичної академії	7754	http://repo.dma.dp.ua/

Сукупна кількість документів медико-фармацевтичної тематики у вищезазначених репозитаріях становить 141 816 електронних документів. За видом документів : статті, монографії, дисертації, патенти, звіти про НДР, матеріали конференцій та інш.

У порівнянні, в 2015 році в Україні функціонувало лише 3 репозитарії медичних/фармацевтичних університетів, які організували відкритий доступ до електронних документів галузевої тематики (репозитарії Національного фармацевтичного університету, Буковинського державного медичного університету, Харківського національного медичного університету).

Національний фармацевтичний університет підтримав ініціативу відкритого доступу одним із перших серед медичних університетів, створивши в 2011 році Електронний архів НФаУ (Electronic Archive of National University of Pharmacy) [10].

Репозитарій функціонує на платформі ПЗ для цифрових репозитаріїв із відкритим кодом DSpace, сумісного із стандартами Open Archives Initiative. Електронний архів НФаУ нараховує 27000 електронних документи (станом на 01.01.2023 р.) та зареєстрований у DOAR та ROAR. Динаміку кількості електронних документів в ЕА НФаУ наведено на рис.2.2.

Затребуваність цього інформаційного ресурсу галузевої інформації підтверджує динаміка кількості звернень до електронних документів ЕА НФаУ за 5 років (Рис. 2.3.). За 2022 рік було зафіксовано 176624 звернення до Електронного архіву НФаУ.

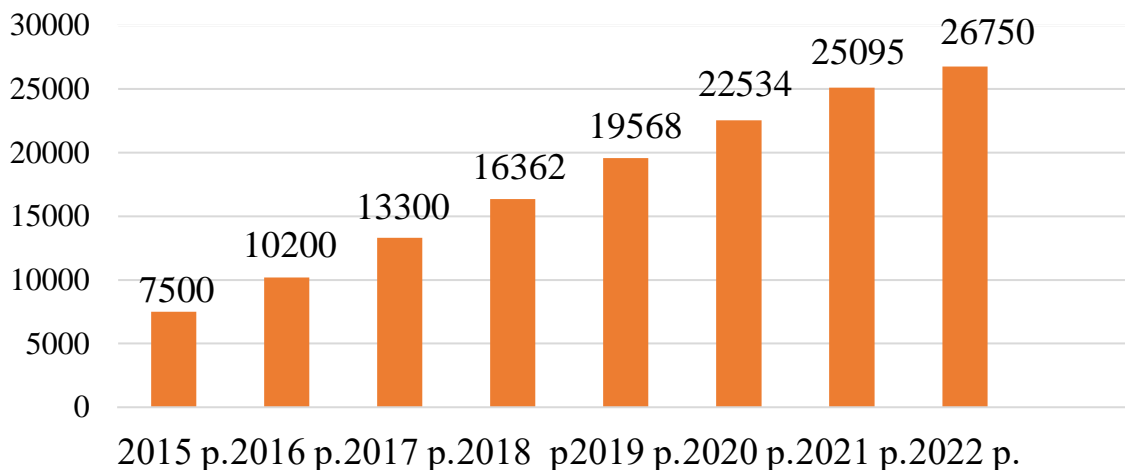

Рис. 2.2. Динаміка кількості електронних документів в ЕА НФаУ

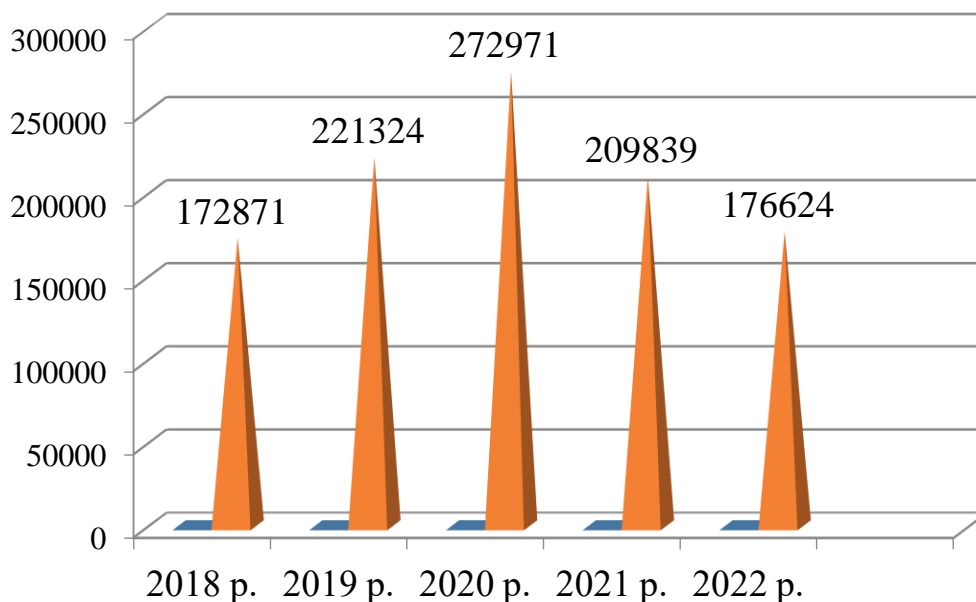

Рис. 2.3. Динаміка кількості звернень до електронних документів в ЕА НФаУ

За даними Transparent Ranking: Institutional Repositories by Google Scholar (станом на червень 2022 р.) Електронний архів НФаУ посів 217 місце (в 2021 р. – 230 місце) [10].

При розміщенні своїх документів в репозитаріях науковці застосовують публічну ліцензію відкритого доступу групи Creative Commons, умови якого містять дозвіл користувачеві від власника авторських прав на конкретний перелік способів використання його твору та жодним чином не протирічить вітчизняному законодавству [27,42].

Доведено, що відкрита публікація дозволяє ретельніше рецензувати статті. До проектів відкритої науки, як правило, залучаються ті науковці, які мають мотивацію, знайомі з етичними нормами академічного середовища, готові нести відповідальність, мають високі комунікативні здібності, ефективно користуються онлайн ресурсами.

2.2. Моніторинг фахових періодичних видань як засобу наукової комунікації

Науковий журнал - журнал, що містить статті та матеріали досліджень теоретичного або прикладного характеру і призначений переважно для фахівців певної галузі науки.

Виконуючи завдання кваліфікаційної роботи нами здійснено моніторинг фахових періодичних видань як джерела наукової інформації та засобу наукової комунікації

Для науковців, які створюють або мають на меті використання науково-технічного потенціалу України, у 2018 р. фахівцями ДНУ УкрІНТЕІ створено довідково-інформаційний ресурс «Реєстр наукових видань України» [35]. Основним призначенням реєстру стала організація доступу до відомостей про українські наукові видання з різних галузей знань. Цифровий сервіс містить відомості про вітчизняні наукові фахові видання, загальний перелік якого актуалізується відповідно до рішень, прийнятих МОН України згідно з наказом від 15.01.2018 № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» (оновлено 22.12.2022) [33]. (Рис.2.4.).

Завдяки широким пошуковим можливостям науковці мають можливість пошуку за критеріями : вид видання, засновник, галузь науки; спеціальність, мова видання. Сервіс включає дані про всі наукові видання категорії «А» та категорії «Б». Також представлено нефахові наукові видання, які мають потенціал для присвоєння певної категорії.

РЕЕСТР наукових видань України ЛОГІН РЕЕСТРАЦІЯ

Головна Пошук Довідка користувача Контакти

Назва, або транслітерована назва, або ISSN у форматі ****_****   Назва

Категорія видання	< 1 2 3 >
Вид видання	
Засновник	
Галузь науки	
Спеціальність	
Мова видання	
Тип видання	

Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики
 ISSN: друковане - 2306-8094 електронне - 2409-2932
 Галузь науки: фармацевтичні (15.10.2019) біологічні (17.03.2020) медичні (02.07.2020)
 Спеціальність: 222 (15.10.2019) 226 (15.10.2019) 091 (17.03.2020) 227 (02.07.2020)
 Категорія: Б

Аннали Мечниковського Інституту
 ISSN: електронне - 1993-4327
 Галузь науки: медичні (15.10.2019) фармацевтичні (15.04.2021)
 Спеціальність: 222 (15.10.2019) 226 (15.04.2021)
 Категорія: Б

Вісник фармації
 ISSN: електронне - 2415-8844
 Галузь науки: фармацевтичні (15.10.2019) медичні (15.10.2019)
 Спеціальність: 222 (15.10.2019) 226 (15.10.2019)
 Категорія: Б

Журнал органічної та фармацевтичної хімії
 ISSN: друковане - 2308-8303 електронне - 2518-1548
 Галузь науки: хімічні (28.12.2019) фармацевтичні (28.12.2019)
 Спеціальність: 102 (28.12.2019) 226 (28.12.2019)
 Категорія: Б

Видання категорії 'B' - не фахові від 13.03.2020

Рис. 2.4. Вебінтерфейс Реєстру наукових фахових видань України

Виконуючи завдання кваліфікаційної роботи, ми проаналізували сучасний стан наявних фахових журналів. Наукові фахові видання України категорії «А», «Б» за Спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація наведено в табл. 2.2.

Слід зазначити, що із загального переліку наукових фахових видань 39 % - це журнали в яких Національний фармацевтичний університет є засновником або співзасновником (7 назв). Усі 18 журналів мають електронні архіви із хронологічними межами понад 10 років. Архів залежить від дати заснування журналів.

В результаті аналізу українських журналів, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection встановлено, що із загальної кількості 152 видань (станом на 1.1.2023 р.) до категорії А входить лише 2 українських наукові видання за спеціальністю 226 – Фармація, промислова фармація, галузь знань – 22 Охорона здоров'я.

А саме :

- «ScienceRise: Pharmaceutical Science» (наказ МОН України від 07.05.2019 р. № 612) засновники: ПП «Технологічний центр», Національний

фармацевтичний університет). Вперше вийшов у червні 2016 року. Основною місією журналу є поширення результатів наукових досліджень, спрямованих на забезпечення якості фармацевтичної допомоги населенню шляхом цілеспрямованого пошуку та сучасної фармацевтичної розробки інноваційних лікарських засобів, створення сучасних систем управління якістю на фармацевтичних підприємствах галузі. Належить до Q3 [35].

- «Запорізький медичний журнал» (226 Фармація, промислова фармація, галузь знань – 22 Охорона здоров'я) заснований Запорізьким державним медичним університетом в 1999 році [35].

Таблиця 2.2.

**Наукові фахові видання України категорії «А», «Б» за
Спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація**

Категорія	Назва фахового журналу	Галузь науки	Друкован.	Електрон.	Наявність електронного архіву
А	1. Запорожский медицинский журнал	медичні (15.10.2019), фармацевтичні (15.10.2019)	+	+	з 2012 р.
	2. Медичні перспективи	медичні, фармацевтичні (15.04.2021)	+	+	з 2005 р.
	3. ScienceRise. Pharmaceutical science	медичні (15.04.2021) фармацевтичні (07.05.2019)	+	+	з 2016 р.
Б	4. Актуальні питання фармацевтичної і мед. науки та практики	фармацевтичні (15.10.2019) (17.03.2020) медичні (02.07.2020)	+	+	з 2012 р.
	5. Анналі Мечниковського Інституту	медичні (15.10.2019) фармацевтичні (15.04.2021)		+	з 2014 р.
	6. Вісник фармації	фармацевтичні (15.10.2019) медичні (15.10.2019) хімічні (28.12.2019)	+	+	з 1993 р.

В	7. Журнал органічної та фармацевтичної хімії	хімічні (28.12.2019) фармацевтичні (28.12.2019)	+	+	2003 р.
	8. Здобутки клінічної і експериментальної медицини	біологічні (11.07.2019) медичні (11.07.2019) фармацевтичні (11.07.2019)	+	+	з 2007 р.
	9. Міжнародний журнал медицини і медичних досліджень	медичні (07.05.2019) біологічні (07.05.2019) фармацевтичні (07.05.2019)	+	+	з 2015р.
	10. Клінічна фармація	медичні (15.10.2019) фармацевтичні (15.10.2019)	+	+	з 1997 р.
	11. Медична та клінічна хімія	медичні (11.07.2019) фармацевтичні (11.07.2019)	+	+	з 2015 р.
	12. Одеський медичний журнал	фармацевтичні медичні (10.10.2022)	+	+	з 2004 р.
	13. Соціальна фармація в охороні здоров'я	фармацевтичні (15.10.2019) медичні (15.10.2019)	+	+	з 2016 р
	14. Фармакологія та лікарська токсикологія	фармацевтичні (02.07.2020) медичні (02.07.2020) біологічні (26.11.2020)	+	+	з 2016 р
	15. Фармацевтичний журнал	фармацевтичні (18.12.2018) біологічні (07.05.2019)	+	+	з 2008 р
	16. Фітотерапія. Часопис	біологічні (15.04.2021) фармацевтичні (27.09.2021) медичні (06.06.2022)	+	+	з 2016 р
	17. Фармацевтичний часопис	фармацевтичні (18.12.2018)	+	+	з 2010 р
	18. Хімія, технологія речовин та їх застосування	хімічні (24.09.2020) фармацевтичні (29.06.2021)	+	+	з 2018 р

В Україні активно розвивається політика відкритого доступу до журналів. Існує декілька проектів, які якісно покращили доступ в режимі реального часу до наукових публікацій медико-фармацевтичної тематики :

- Проект «Наукова періодика України на OJS»

- Проект Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського «Наукова періодика України». Колекція містить (станом на 1.01.2023 р.) 2882 назв журналів; 53688 - випусків та 1297184 - повних текстів статей [20].

Більшість наукових вітчизняних журналів представлено на платформі OJS (Open Journal System), що розроблена в рамках проекту Public Knowledge Project [20,21]. Система з відкритим стандартизованим програмним забезпеченням, створено з метою надання електронним науковим виданням відкритого доступу, і як наслідок, збільшення їх читацької аудиторії у світовому масштабі.

Слід зазначити переваги використання OJS: необмежений постійний доступ до контенту в будь-який час, та з будь-якого робочого місця; пошук необхідних матеріалів за різними категоріями; доступ до журналу великої кількості користувачів одночасно тощо [32].

Електронні наукові видання, за короткий час набрали широку популярність серед наукової спільноти. Оскільки доступ до цих електронних видань є безкоштовним і можливий у будь-який час, за умови підключення до мережі Інтернет.

І оскільки наукове дослідження передбачає узагальнення світового досвіду, вивчення міжнародних інформаційних ресурсів та публікацій, важливим для реалізації завдання кваліфікаційної роботи є аналіз та характеристика зарубіжного досвіду функціонування відкритих електронних журнальних систем. В табл.2.3. представлено перелік пошукових платформ із відкритим доступом до міжнародних наукових рецензованих журналів.

Directory of Open Access Journals (DOAJ) [39] - найавторитетніший пошуковий сервіс, з вільним доступом до міжнародних рецензованих

наукових журналів відкритого доступу з різних галузей знань, в тому числі фармацевтичної тематики. Платформу створено в 2003 р. на базі бібліотеки Лундського університету (Швеція), одного із найстаріших у Північній Європі.

В результаті моніторингу наукової періодики нами встановлено, що база даних DOAJ містить 9953 журнали з 120 країн із загальною кількістю статей на даний час понад 1 млн. 174 тис. Надає вільний доступ до 526 рецензованих журналів медичної тематики, із них 106 журналів фармацевтичної тематики.

Для деяких журналів надана можливість пошуку по статтях. В якості пошукових критеріїв можна використовувати: назву журналу, заголовок статті, ISSN, ім'я автора, ключові слова або слова з анотації. Також можливий одночасний пошук по всім перерахованих критеріям або пошук по логічному поєднанню двох пошукових термінів [39,32].

Ще одним відомим джерелом наукової інформації є E-Journal Gateways – універсальний пошуковий портал, що містить повні тексти різних наукових журналів, опублікованих різними видавцями. Створено спільними зусиллями неприбуткових видавців, разом з науково-дослідними радами та науковими товариствами [32].

Science Direct частково підтримує ініціативу відкритого доступу і нещодавно розмістили на своїй платформі понад 1295 наукових журналів. Нами встановлено, що станом на 1.01.2023 р. за напрямком медицина в БД із вільним доступом 60 назв рецензованих журналів медичного напрямку та 17 фармацевтичної тематики.

BioMed Central (BMC) має в своєму арсеналі портфель з 300 рецензованих журналів, що містять результати досліджень у галузі медицини, мікробіології, фармації та технології. BMC є частиною Springer Nature, що дає більше можливостей у допомозі науковцям встановити більше зв'язків з дослідницькими спільнотами по всьому світу. Модель відкритого доступу до результатів високоякісних досліджень існує з 1999 р.

HighWire платформа, що дає вільний доступ до 2 мл. наукових публікацій. Зазначимо, що пошукова система HighWire перевершила PubMed у ідентифікації бажаних статей і дала більшу кількість результатів пошуку, ніж коли той самий пошук здійснювався на PubMed [29,32].

Таблиця 2.3.

Пошукові платформи із відкритим доступом до міжнародних наукових рецензованих журналів

Назва	Уніфікована адреса ресурсу
DOAJ – понад 15 000 журналів	https://doaj.org/
Science Direct -1295 наукових журналів	https://www.sciencedirect.com/browse/journals-and-books?contentType=JL&accessType=openAccess&searchPhrase=medicine
Taylor & Francis – понад 150 журналів відкритого доступу	http://www.tandfonline.com/openaccess
Springer Open Access Journals (понад 200 журналів)	https://www.springeropen.com/journals
Wiley Online Library – колекція журналів відкритого доступу (понад 100 журналів)	http://www.wileyopenaccess.com/view/journals.html
Sage – колекція журналів відкритого доступу (понад 200 журналів)	https://us.sagepub.com/en-us/nam/pure-gold-open-access-journals-at-sage
HighWire Press (2 мл. наукових рецензованих публікацій)	http://intl.highwire.org/lists/freeart.dtl
MedInd - колекція медичних журналів (33 журнали)	http://www.medind.nic.in
Journal of Postgraduate Medicine - колекція журналів відкритого доступу. Індуєється Index Medicus & SCI IS	http://www.jpgmonline.com/

Biomedcentral - колекція журналів відкритого доступу (300 журналів)	http://www.biomedcentral.com/
Public Library of Science - колекція журналів відкритого доступу	http://www.plos.org

Поряд з цим слід зазначити, що частка світових рецензованих наукових статей у відкритому (безкоштовному для користувача) доступі становить 30%. Їх представляють понад 6 тисяч назв світових академічних журналів та понад 4500 репозитаріїв. Доступ до решти 70% наукових ресурсів все ще на платній основі [27].

Науковими публікаціями підтверджено, що одним із показників, що підтверджують інформаційну значимість наукових журналів є імпакт-фактор журналу. Це є один із формальних критеріїв, за яким можна порівнювати рівень наукових досліджень у близьких галузях знань. При присудженні грантів, висуванні на наукові премії експерти неодмінно звертають увагу на наявність у здобувача публікацій у журналах з високим імпакт-фактором. Імпакт-фактор є мірою, що визначає частоту, з якою цитується середньоцитована стаття журналу [20].

При цьому мається на увазі, що чим вище значення імпакт-фактора, тим вище наукова цінність, авторитетність журналу.

В табл.2.4. наведено перелік і характеристику 10 найкращих фармацевтичних журналів провідних видавництв (за визначенням Journal Citation Reports), комерційних за доступом із високим показником імпакт-фактором. Проаналізовано 279 журналів в категорії [49].

Таблиця 2.4.

Перелік зарубіжних журналів із високим імпаکت-фактором

Назва журналу	Характеристика	Імпакт-фактор
1. Nature Reviews Drug Discovery	1-е місце серед 279 журналів у категорії «Фармакологія & Аптека. Фармація»	112,28
2. Pharmacological Reviews	Рецензований науковий журнал, у якому публікуються оглядові статті з усіх аспектів фармакології та суміжних тем фармації..	25,46
3. Drug Resistance Updates	Охоплює як фундаментальні дослідження, так і клінічні аспекти резистентності до лікарських засобів і включає тематику : молекулярна біологія, біохімія, клітинна біологія, фармакологія, мікробіологія, доклінічна терапія, онкологія та клінічна медицина.	22,84
4. Advanced Drug Delivery Reviews	Рецензований журнал, який публікує огляди, що широко охоплюють фармакологію, фармацію, токсикологію.	17,87
5. Trends in Pharmacological Sciences	Рецензований журнал оглядових статей по фармації, фармакологія, токсикології	14,81
6. Annual Review of Pharmacology and Toxicology	Рецензований журнал оглядових статей по фармації, фармакологія, токсикології	16,45
7. Pharmacology & Therapeutics	Рецензований журнал оглядових статей по фармації, фармакологія, токсикології	13,43

8. Drugs	Рецензований журнал оглядових статей , оригінальні дослідження з раціональної фармакотерапію	11,43
9. Pharmacological Research	Рецензований журнал оглядових статей по фармації, фармакологія, токсикології	10,334.
10. British Journal of Pharmacology	Рецензований журнал оригінальних досліджень з експериментальної фармакології	9,473

2.3.Характеристика інформаційно- пошукових можливостей міжнародних та вітчизняних баз даних для науки

В результаті аналізу інформаційних джерел, встановлено що в інформаційному забезпеченні досліджень фармацевтичної науки значна частка належить реферативним, повнотекстовим, бібліографічним та наукометричним базам даних. Серед переваг використання цих джерел інформації зазначимо те, що розроблені спеціально для того, щоб забезпечити ефективний пошук наукової літератури; мають у своєму складі рецензовані видання з надійних джерел; мають просту й неупереджену схему пошуку (без надання регіональних та інших переваг); надають доступ до матеріалів без необхідності коштовної передплати на значну кількість видань.

В свою чергу наукометричні БД мають у складі інструменти, що дозволяють оцінити якість видання; не містять у своїх колекціях «хижацькі» журнали та видання, що не дотримуються наукової видавничої етики;

У більшості промислово-розвинених країн світу патентно-інформаційний аналіз є невід’ємною частиною наукових досліджень [45,31]. За даними Європейського Патентного Відомства 70–90 % унікальної інформації, що міститься в патентних документах, більше взагалі ніде не оприлюднюється [45].

У сучасному світі патентні відомості як стійкий інформаційний потік сформувалися в результаті врегульованих законами відносин, що виникають при створенні та використанні винаходів, промислових зразків та корисних моделей [45,31].

Зазначимо, що повнота, надійність, трудомісткість, а також аналітичні можливості патентного пошуку безпосередньо залежать від використовуваних джерел інформації.

В Україні офіційним органом, що публікує інформацію про заявки, зміни в заявках, виданих патентах і відмовах про видачу, є Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності».

На наступному етапі нашого дослідження нами був здійснений аналіз патентних та інформаційних баз даних для визначення найбільш релевантних для реалізації ефективної стратегії патентних досліджень.

Найбільш надійним джерелом офіційної інформації про патенти є БД національних та регіональних (Європейський патентний офіс, Євразійська патентна організація, ВОІВ, США, СНД, Канада, Японія та ін.) відомств. [31,18].

Патентна інформація національних патентних відомств публікується не тільки в офіційних бюлетенях, а також на сайтах цих відомств. На сайті Всесвітньої організації інтелектуальної власності — ВОІВ (WIPO — World Intellectual Property Organization) можна ознайомитись з повним переліком патентних відомств, які надають патентну інформацію.

Веб-ресурс кожного патентного відомства має свою пошукову систему та конструктивні принципи роботи з документами. Найбільшу колекцію безкоштовної патентної інформації містять ресурси Європейської патентної організації (European Patent Office) [18,31].

БД Всесвітньої організації інтелектуальної власності — ВОІВ PATENTSCOPE дозволяє ознайомитися з повним текстом міжнародних заявок, поданих відповідно до Договору про патентну кооперацію, з першого дня їх публікації, а також з патентними документами національних і

регіональних патентних відомств держав-учасниць. На цей час у БД PATENTSCOPE розміщено дані 57 національних або регіональних відомств. Це єдина серед безкоштовних патентно-інформаційних пошукових систем, яка дозволяє здійснювати інтегрованого інформаційного пошуку багатьма мовами, а також проведення спеціалізованого пошуку хімічних сполук, що згадуються в інформаційних структурованих елементах опису патентних документів.

Значимо, що серед комерційних компаній зі створення патентних і науково-технічних БД у галузі фармації та медицини на сьогодні є: Chemical Abstract Service (БД CAplus, Registry, CASReact, ChemCats, ToxCenter CIN), Elsevier B.V. (БД Embase, Reaxys), Clarivate Analytics (БД Derwent World Patent Index) та низка інших компаній [18,31].

Ресурси БД Clarivate Analytics (БД Derwent World Patent Index) наразі доступні науковцям ЗВО України. Це колекція унікальної патентної інформації з понад 50-ти патентних органів із 1963 року [49].

Derwent Innovations Index (DII) – одна з 15-ти баз на платформі «Web of Science».

Сукупна колекція БД містить відомості про наукові знання та способи їх використання у формі наукових публікацій або патентних документів і охоплює такі галузі як органічна хімія, біотехнологія лікарських засобів, біотехнологія харчових домішок та інші. дає можливість отримати інформацію про новизну об'єкту, пошук патентів-аналогів, перспективні комерційні рішення в медицині та фармації, а також сприяє виявленню трендів у формуванні нових наукових напрямів досліджень Специфіка використання таких БД полягає у спеціалізації їхніх пошукових можливостей [31].

В результаті порівняльного контент-аналізу сучасних міжнародних та вітчизняних джерел інформації, встановлено, що специфіка використання таких БД полягає у спеціалізації їхніх пошукових можливостей.

У таб.2.5. більш детально наведено специфічні можливості пошуку у відповідних БД.

Таблиця 2.5.

Пошукові можливості БД

	CAplus	Scopus	WOS	PATENTSCOPE
Хімічні назви	+	+		+
Хімічні структури	+	+		+
Класифікатор	+	+	+	+
Предметний тезаурус	+			
Патентні атрибути	+			+
Комерційні назви	+	+		+
Атрибути виробництва	+			
Наукометричні атрибути	+	+	+	

Зазначимо, БД CAplus [38], Clarivate Analytics (БД Derwent World Patent Index) [49], PATENTSCOPE дає можливість проводити пошук за допомогою нормованої системи синонімів хімічних назв сполук, хімічною структурою або їх реєстраційних номерів та класифікаційних індексів.

У деяких БД до можливостей тематичного (наукового) пошуку додаються можливості пошуку за бібліометричними критеріями (БД Scopus [48], яка містить значну частину інформаційного масиву Embase), або БД Web of Science [49], які дають можливість враховувати асоціативні зв'язки або фактори впливу суб'єктів ринку наукоємної продукції [31].

Найбільш ефективними з точки зору проведення пошуку в наукових ресурсах у фармації є БД із можливістю розширеного пошуку, що підтримує логічний і морфологічний пошук.

Слід зазначити, що видання які займають перші позиції у рейтингу наукометричних баз, мають жорстку систему рецензування і розміщують оглядові статті найбільш авторитетних вчених світу.

Висновки до другого розділу

1. З'ясовано, що відкриті електронні ресурси, в тому числі бібліотек ЗВО, відіграють важливу роль у інформаційному забезпеченні наукових досліджень через сприяння розвитку відкритої науки та надання доступу локальним і віддаленим користувачам до повнотекстових баз даних, що стимулює та розвиває дослідницьку діяльність.

2. Встановлено, активну динаміку розвитку світових і вітчизняних інституційних репозитаріїв, що свідчить про їх загальне визнання і затребуваність дослідниками. У світі зареєстровано DOAR [47] – 3996 репозитаріїв, з них 110 представлено Україною. Серед галузевих інституційних репозитаріїв – 11 створені медичними та фармацевтичним ЗВО (141 816 кількість документів медико-фармацевтичної тематики).

3. Проаналізовано кількісний склад наукових фахових періодичних видань, які віднесені до категорії А та В за спеціальністю 226 – Фармація, промислова фармація. Позитивною тенденцією є доступність публікацій цих журналів (18 журналів мають електронні архіви із хронологічними межами понад 10 років).

4. Здійснено аналіз та охарактеризовано зарубіжний досвід функціонування пошукових платформ із відкритим доступом до міжнародних наукових рецензованих журналів, що відіграють ключову роль в інформаційному забезпеченні фармацевтичної науки.

5. Проаналізовано патентні та інформаційні БД для визначення найбільш релевантних документів, що відповідають пошуковому запиту для проведення патентно-інформаційних досліджень у галузі медико-біологічних наук у наукових установах та ЗВО.

РОЗДІЛ 3

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВЦІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

3.1. Дослідження інформаційних потреб науковців як фактор впливу на вдосконалення системи фармацевтичної інформації

Система інформаційного забезпечення фармацевтичної сфери може бути якісною тільки за умови відповідності інформаційних ресурсів галузі інформаційним потребам їх споживачів, а рівень успіху та ефективність наукової роботи залежать від якості забезпечення інформаційних потреб науковців.

Інформаційні потреби є головним структурним компонентом системи інформаційного забезпечення і вони визначаються розвитком медичної та фармацевтичної науки, станом та проблемами оптимізації системи охорони здоров'я, її фармацевтичної складової. До особливостей галузевих інформаційних потреб фармацевтичної науки слід віднести як власні специфічні риси, так і тісні міждисциплінарні зв'язки з багатьма галузями.

Зазначимо, що багато спільних тем і проблем розробляються одночасно в межах фармацевтичних та медичних наук, що обумовлено ключовим фактором – обидві галузі є головними складовими галузі охорони здоров'я.

Слід сказати, що ІІ залежать від розвитку наукових закономірностей функціонування інформаційних потоків, засобів і форм задоволення потреб науковців, усіх тих взаємовідносин, в яких проявляється конкретна діяльність окремого дослідника, групи або колективу [4].

Зазначимо, що характерною рисою фармацевтичної науки є її багатоаспектність і наявність міждисциплінарних зв'язків з фундаментальними науками: медициною (анатомією і фізіологією людини, фармакологією), хімією (органічною, неорганічною, аналітичною), біологією

(клітинною біологією, молекулярною біологією), економікою, статистикою, математикою тощо. Розвиток же самої фармації стимулює утворення і розвиток інтегрованих напрямів прикладних наук, таких як: фармакоекономіка, клінічна фармація, фармакогеноміка, фармацевтична хімія, нанофармація та ін.

Характер інформації, необхідної науковцям - дослідникам можна умовно поділити на такі групи:

1. Інформація щодо сучасних досягнень за профілем діяльності науковця. Вона повинна бути найбільш ретельно відібраною. Форма надання інформації – «оперативна інформація», тобто зміст нових номерів профільних журналів; реферативні тематичні списки та повнотекстова інформація. Інформація повинна бути за поточний рік.

2. Інформація щодо обґрунтування нового наукового напрямку. Вона має охоплювати публікації за останні 5 років. Перевага надається оглядовій інформації, з тенденціями розвитку наукового напрямку.

3. Інформація щодо встановлення науково-технічного рівня, актуальності. Новизни НДР, виключення дублювання та визначення доцільності планування.

4. Інформація, що пов'язана з вирішенням завдань практичної діяльності. Вона має бути оперативною для негайного її використання при прийнятті управлінських рішень. Інформація такого роду та її часовий інтервал залежить від складності та оперативності вирішення завдань.

5. Інформація перспективна щодо питань, які становлять для користувача інтерес у майбутньому. Це перш за все інформація із суміжних наукових напрямів, яку можливо використати при удосконаленні або створенні нових технологій, або вона може бути прогностичною.

Задля реалізації ключової мети кваліфікаційної роботи нами було здійснено опитування із використанням розробленої нами анкети. Для зручності застосували сервіс GOOGL-форм.

В структурі анкети розроблено 2 блоки : 1. Блок питань спрямований на визначення характеру інформаційних потреб та її змістових аспектів. 2. Блок питань, який виявляє ступінь використання науковцями тих чи інших інформаційних джерел, особливості застосування цифрових комунікаційних інструментів для пошуку та дозволяє визначити рівень інформаційного забезпечення під час виконання наукових досліджень.

В якості об'єктів дослідження задіяних в експериментальній частині кваліфікаційної роботи були обрані здобувачі третього освітньо-наукового рівня, 1-4 курсу спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, кваліфікація доктор філософії та здобувачі ступеня доктора фармацевтичних наук, які виконують дисертаційне дослідження в Національному фармацевтичному університеті (м. Харків).

У період жовтень-листопад 2022 р. було розіслано 45 анкет, отримано відповіді від 33 науковців. Структура учасників за віком представлена на рис.3.1

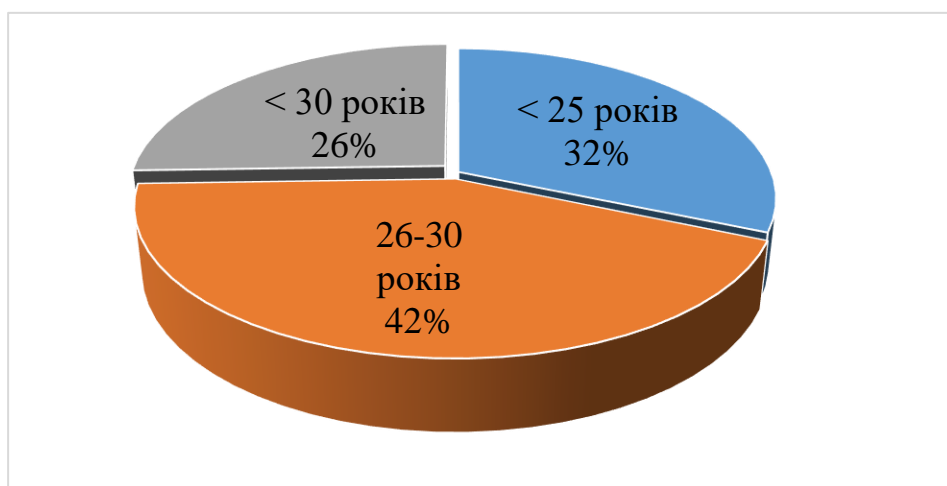

Рис. 3.1 Структура учасників опитування за віком

За освітою респонденти мають такий розподіл: 67,6 % мають фармацевтичну освіту; 12,5% аспірантів - медичну та 19,9 % - іншу.

Інформаційні потреби мають індивідуальний характер та виражаються у вигляді предметної області, визначення якої необхідно для виконання дослідження. Саме тематика обумовлює вибір інформаційних джерел.

В результаті опитування встановлено тематику наукових напрямків досліджень, які і формують інформаційні потреби науковців, наведених на Рис. 3.2.

Рис. 3.2. Тематика інформаційних потреб респондентів

За результатами опитування аспірантів, нами визначено тематику пріоритетних напрямів наукових досліджень, що стали в основі їх інформаційних потреб, зокрема:

- організація фармацевтичної справи, менеджмент і маркетинг у фармації;
- фармацевтичне законодавство та доказова фармація
хімічний синтез і аналіз біологічно активних речовин, створення лікарських засобів синтетичного походження;
- фармакогностичне вивчення біологічно активних речовин, створення лікарських засобів рослинного походження;
- створення складу і технології одержання біологічно активних речовин та лікарських засобів природного походження (крім рослинних);

- фармакологічні дослідження біологічно активних речовин і лікарських засобів синтетичного та природного походження, їх застосування у медицині;
- розробка складу і технології ветеринарних засобів;
- створення лікувально-косметичних засобів;
- розробка нових методів аналізу лікарських засобів для оперативного виявлення фальсифікованої продукції;
- розробка та валідація методів контролю якості лікарських засобів аптечного та промислового виробництва;
- технологія одержання оригінальних та комбінованих фармацевтичних засобів у різних лікарських формах;
- економічні механізми управління розвитком фармацевтичних підприємств в умовах упровадження міжнародних стандартів якості;
- управління якістю у сфері створення, виробництва і обігу лікарських засобів

3.2. Аналіз використання цифрових інструментів на етапі пошуку інформаційних джерел для наукового дослідження

На наступному етапі нашого дослідження нами здійснено оцінку стану використання науковцями цифрових інструментів для пошуку літератури. Результати опитування про вибір цифрових інструментів для пошуку літератури/даних науковцями наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1.

Вибір цифрових інструментів для пошуку літератури/даних науковцями

Назва	Вибір цифрових інструментів (%)	
	Абс.	%
Google Scholar	32	97

PubMed	27	40
Web of Science	12	35
Scopus	11	37
WorldCat	2	18
Mendeley	3	7
Інші	9	17
Bentham Science	15	18
Hinari	15	46
Springer Nature	16	49
ScienceDirect	17	49

Дані опитування свідчать про те, що переважна більшість респондентів (97%) для пошуку наукових документів надавали перевагу вільно доступній пошуковій системі Google Академія, яка індексує повнотекстові документи та метадані різного виду наукової літератури (публікації, книги, науково-технічні звіти тощо). 49 % опитаних скористались повнотекстовими БД ScienceDirect та Springer Nature, Hinari обрали 46 %, реферативною БД PubMed 40%. А 37 % респондентів віддали перевагу наукометричній БД Scopus і 35 % Web of Science. 18 % респондентів використали повнотекстову БД Bentham Science.

Зазначимо, що 18 % в якості цифрового інструменту для пошуку літератури використали WorldCa – найбільшу у світі бібліографічна база даних, що налічує понад 240 млн. записів 470 мовами світу.

Системою Mendeley компанії Elsevier – (зареєстровано понад 3 млн користувачів, які опублікували понад 400 млн статей) скористались лише 7% опитаних. На основі даних побудовано діаграму (Рис. 3.3.).

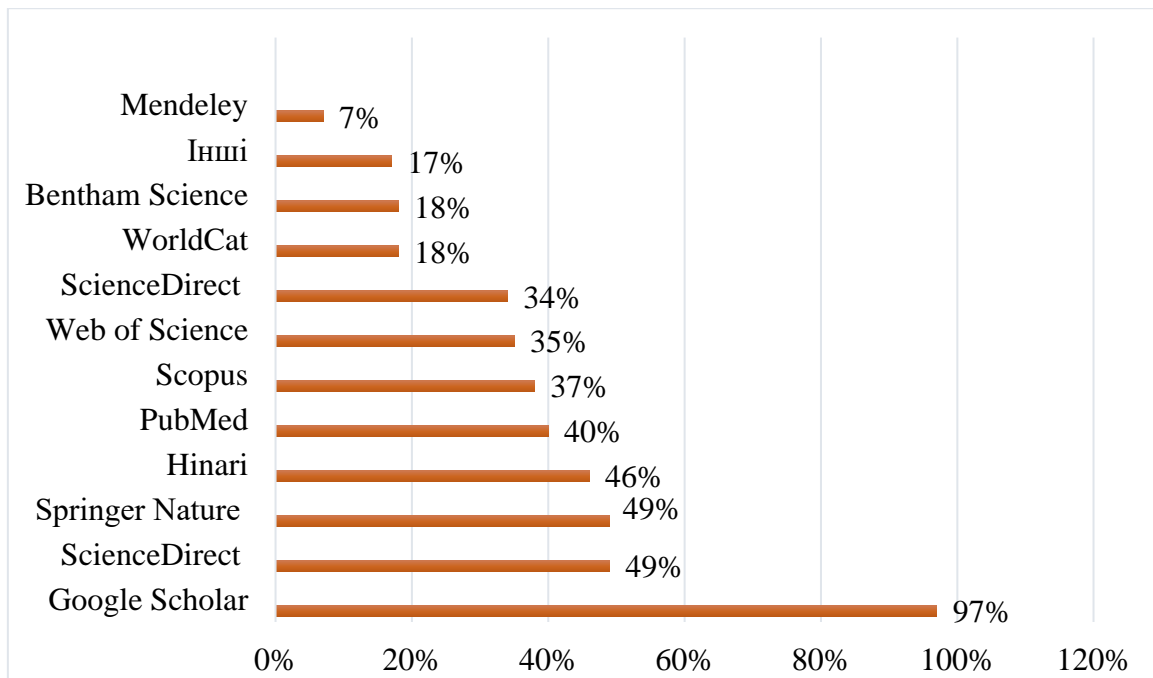

Рис.3.3. Результати вибору респондентами цифрових інструментів для пошуку літератури/даних

Аналізуючи відповіді опитаних стосовно вибору цифрових інструментів для доступу до літератури (табл.3.2.), встановлено, що для доступу до літератури 85 % респондентів обирають інституційний доступ (доступ до БД, передплачені ЗВО). Можливостями спеціалізованої соціальної мережі для науковців ResearchGate послуговувалися 45 % молодих науковців. Інструментом для доступу повнотекстових наукових публікацій, які опубліковано у відкритому доступі Open Access Button (пошук за назвою статті, URL, DOI тощо) скористались 23 %.

Також, 23 % опитаних обрали платний доступ за перегляд на платформі видавця. Зазначимо, що ці результати свідчать про зацікавленість українських дослідників у використанні платного наукового контенту, та потребують уваги від адміністрації ЗВО, наукових установ для пошуку можливостей організації доступу до нього. 13 % респондентів отримали необхідні їм публікації шляхом комунікації безпосередньо із автором. Комерційний сервіс DeepDyve, що надає доступ до наукових статей не обрав жоден із респондентів.

Таблиця 3.2.

Вибір респондентами цифрових інструментів для доступу до літератури/даних.

Назва	Вибір цифрових інструментів (%)	
	Абс.	%
Інституційний доступ	28	85
Open Access Button	8	23
ResearchGate	15	45
DeepDyve	0	0
Оплата за перегляд на платформі видавця	8	23
Листування електронною поштою із автором	4	13
Інші	3	11
Research4Life	10	30

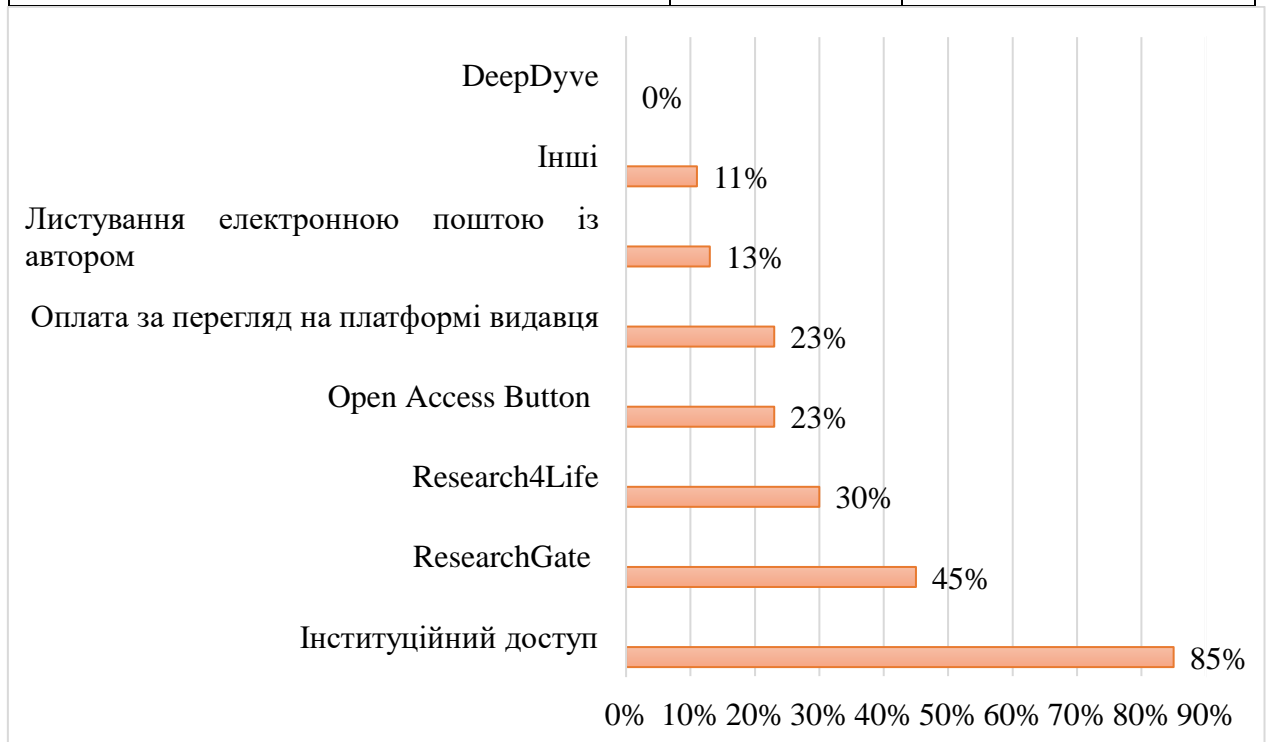

Рис.3.4. Результати вибору респондентами цифрових інструментів для доступу до літератури/даних

За результатами анкетування встановлено, що 98,3 % респондентів стверджують про прихильне ставлення до Відкритого доступу та Відкритої науки загалом. 75 % опитаних систематично користуються інституційним репозитарієм, що свідчить про його затребуваність, а 43 % аспірантів мають власні наукові публікації у складі колекції Електронного архіву НФаУ.

Наступний блок питань анкети дав змогу оцінити рівень задоволення інформаційних потреб респондентів наявними у відкритому доступі інформаційно-аналітичними ресурсами. Аспірантам запропоновано за 3-бальною шкалою визначити рівень задоволення власних ІІ: «1» - низький рівень, «2» - середній рівень, «3» - високий.

Підрахунок результатів анкети свідчить, що 67,1 % респондентів мають достатній, високий рівень задоволення інформаційних потреб під час виконання наукових досліджень; 25,6% - середній і 7,3% низький рівень задоволення ІІ (Рис.3.5.).

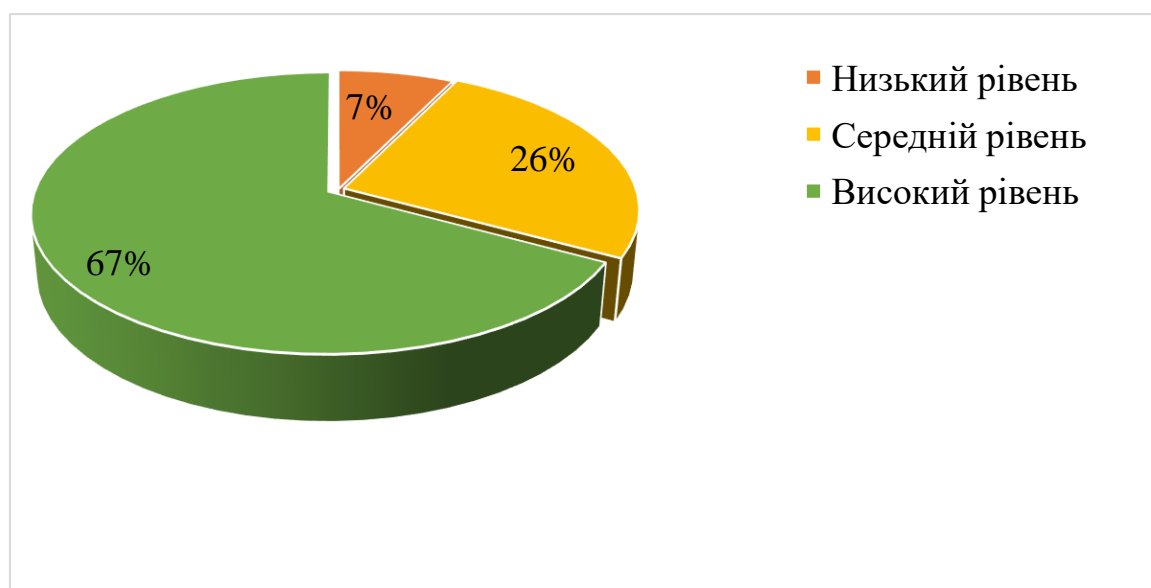

Рис.3.5. Рівень забезпечення інформаційних потреб в фармацевтичній інформації за результатами опитування

Використання цифрових інструментів для пошуку даних та наукової літератури, потребують вдосконалення і розвиток компетенцій із ефективного їх використання.

З цією метою останні роки систематично проводяться інформаційні заходи (вебінари, тренінги, семінари, практичні заняття тощо).

Серед опитаних науковців 72% дали позитивну відповідь про інформування Науковою бібліотекою НФаУ про проведення таких заходів.

Та на питання «Які інформаційні заходи відвідали за останні 2 роки?» найбільша кількість відповідей отримали вебінари Clarivate для науковців «Базові можливості роботи в Web of Science» та «Web of Science Core Collection : пошук та аналіз патентної інформації».

Цей напрямок інформаційної діяльності потребує розвитку і вдосконалення.

Висновки до 3 розділу

1. В результаті опитування встановлено, що в основі інформаційних потреб досліджуваної групи науковців наступні тематичні напрямки: фармакогностичне вивчення біологічно активних речовин, створення лікарських засобів рослинного походження (15,40%); створення складу і технології одержання оригінальних та комбінованих фармацевтичних засобів у різних лікарських формах (21,20%), організація фармацевтичної справи, менеджмент і маркетинг у фармації та актуальні витання соціальної фармації 24%; фармакологічні дослідження біологічно активних речовин і лікарських засобів синтетичного та природного походження (15,4%); розробка нових методів аналізу лікарських засобів та валідації методів контролю якості лікарських засобів аптечного та промислового виробництва (18,10%).

2. За результатами аналізу використання науковцями цифрових інструментів для пошуку літератури встановлено, що (97%) респондентів використовують Google Академія, 49% опитаних скористались повнотекстовими БД ScienceDirect та Springer Nature, Hinari обрали 46 %, реферативною БД PubMed 40%. А 37 % респондентів віддали перевагу наукометричній БД Scopus і 35 % Web of Science. 18 % респондентів

використали повнотекстову БД Bentham Science. Та 18 % в якості цифрового інструменту для пошуку літератури використали WorldCa.

3. Встановлено, що для доступу до літератури науковці обрали наступні цифрові інструментів : 85 % респондентів обирають інституційний доступ (доступ до БД, що передплачені ЗВО); можливостями спеціалізованого ресурсу для науковців ResearchGate скористались 45 %; інструментом для доступу до повнотекстових наукових публікацій відкритого доступу Open Access Button скористались лише 23 %. Платний доступ за перегляд на платформі видавця обрали 23 %; 13 % респондентів отримали необхідні їм публікації шляхом комунікації безпосередньо із автором.

4. Встановлено, що 98,3 % респондентів стверджують про прихильне ставлення до Відкритого доступу та Відкритої науки загалом. 65,7 % опитаних систематично користуються інституційним репозитарієм, що свідчить про його затребуваність, а 43 % опитаних мають власні наукові публікації у складі колекції репозитарію НФаУ.

5. Використання цифрових інструментів для пошуку даних та наукової літератури, потребують вдосконалення і розвиток компетенцій із ефективного їх використання. 72 % респондентів підтвердили потребу в цьому та вважають доцільними проведення інформаційних заходів, вебінарів, тренінгів, тощо представниками компанії Clarivate Analytics та Elsevier та інш.

6. Встановлено рівень задоволення інформаційних потреб респондентів наявними у відкритому доступі інформаційно-аналітичними ресурсами. 67,1% респондентів мають достатній, високий рівень задоволення інформаційних потреб під час виконання наукових досліджень; 25,6% - середній і 7,3% низький рівень задоволення III

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Опрацьовано теоретико-прикладні аспекти наукової фармацевтичної інформації. За результатами проведеного аналізу встановлено, що одним із інструментів, що дозволяє підтримати фармацевтичний сектор охорони здоров'я в руслі сучасного інтелектуального розвитку, є розвиток і вдосконалення всіх складових інформаційного забезпечення наукової діяльності.

2. Встановлено, що інформаційне забезпечення наукових досліджень це система, яка поєднує концептуальні погляди на інформацію як на об'єкт і предмет дослідження, зміст інформаційних ресурсів, доступність інформаційних джерел, технології здійснення і регулювання інформаційних процесів на етапах дослідження, що в цілому задовольняє інформаційні потреби.

3. Проаналізовано сучасний стан розвитку системи фармацевтичної інформації в Україні і обґрунтовано основні напрями використання цифрових систем для виконання наукових досліджень: інституційних репозитаріїв; міжнародних наукометричних, реферативних баз даних та електронних колекцій наукових фахових видань, що дають можливість якісно покращити не лише рівень джерельної інформаційної бази, а й результати наукових досліджень.

4. З'ясовано, що відкриті електронні ресурси, в тому числі бібліотек ЗВО, відіграють важливу роль у інформаційному забезпеченні наукових досліджень через сприяння розвитку відкритої науки та надання доступу локальним і віддаленим користувачам до повнотекстових баз даних, що стимулює та розвиває дослідницьку діяльність.

5. Встановлено, активну динаміку розвитку світових і вітчизняних інституційних репозитаріїв, що свідчить про їх загальне визнання і затребуваність дослідниками.

6. Проаналізовано кількісний склад наукових фахових періодичних видань, які віднесені до категорії А та В за спеціальністю 226 – Фармація, промислова фармація.

7. Здійснено аналіз та охарактеризовано зарубіжний досвід функціонування пошукових платформ із відкритим доступом до міжнародних наукових рецензованих журналів, що відіграють ключову роль в інформаційному забезпеченні фармацевтичної науки.

8. Проаналізовано патентні та інформаційні БД для визначення найбільш релевантних документів, що відповідають пошуковому запиту для проведення патентно-інформаційних досліджень у галузі медико-біологічних наук у наукових установах та ЗВО.

9. Проаналізовано особливості сучасних інформаційних потреб науковців як найважливішого чинника удосконалення системи фармацевтичної інформації. За результатами дослідження встановлено, тематику інформаційних потреб досліджуваної групи науковців та рівень їх задоволення.

10. Досліджено використання інноваційних цифрових інструментів для реалізації стратегії інформаційного пошуку на етапах наукового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артамонова Н. О. Система інформаційно-бібліотечного та патентного забезпечення медичної науки України: генезис, структура, стратегії розвитку : дис. ... на здобуття наук. ступ. д-ра наук із соц. комунікацій: спец. 27.00.03 / Харківська держ. акад. культури. Харків, 2013. 485 с.
2. Беляков К. І. Інформаційна діяльність: зміст та підходи до класифікації. *Інформація і право*. 2012. № 4. С. 63–73.
3. Білоус В., Лазаренко Н., Коломієць А. Університетська наука у міжнародному інформаційному просторі. *Макаренкознавчий вимір актуальних питань соціальної адаптації особистості* : матеріали XVI міжнар. наук.-практ. конф. та всеукр. наук.-практ. семінарів, м. Полтава, 13-14 берез. 2017 р. Полтава, 2017. С. 11-12. URL : <http://library.vspu.net/handle/123456789/3431>(дата звернення: 08.12.2022).
4. Гавриш Н. Б. Інформаційно-комунікативні потреби користувачів бібліотеки як чинник удосконалення інформаційного забезпечення. *Університетська бібліотека та інформаційні сервіси для науки та освіти* : матеріали наук-практ. Інтернет-конф., м. Харків, 10 жовт. 2013 р. Харків : НФаУ, 2013. С. 5-12.
5. Гораш К. В. Складові інформаційного забезпечення науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. *Народна освіта*. 2014. № 1. С. 35-40. URL:https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2179 (дата звернення: 10.12.2022).
6. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.12.2022).
7. Державний реєстр лікарських засобів України : інформаційний фонд / Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://www.drlz.kiev.ua/> (дата звернення: 10.12.2022)

8. Діденко Ю. В., Радченко А. І., Коваль Н. В. Інформаційна система Web of Sciences: дзеркало чи інструмент? *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 75-84.
9. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять : ДСТУ 7448:2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 41 с.
10. Електронний архів НФаУ. URL : <http://dspace.nuph.edu.ua/> (дата звернення: 10.11.2022).
11. Жук Л. В. Наукові дослідження у вищих навчальних закладах: сутність, значення та перспективи URL : <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/mar/9672/iloverpdfcom-146-153.pdf> (дата звернення: 31.11.2022).
12. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
13. Киричок І. В. Основи інформаційного пошуку. Медичні ресурси Інтернет : навч.-метод. посіб. Харків : ХНМУ, 2013. 56 с.
14. Котвіцька А.А., Куценко С. Фармацевтична індустрія та наукові дослідження—скуті одним ланцюгом. *Щотижневик Аптека*. 2021. № 29 (1300). URL : <https://www.apteka.ua/article/603663> (дата звернення: 10.11.2022).
15. Кричківська А. М. Аналіз використання інформаційних технологій для забезпечення доступності нормативно-правових актів. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації*. 2014. № 3. С. 46–49.
16. Левченко Н. Відкриті електронні ресурси у діяльності бібліотек закладів вищої освіти: специфіка формування, управління, доступ URI: <http://elib.nakkim.edu.ua/handle/123456789/2898> (дата звернення: 08.12.2022).
17. Левченко Н. Наукові ресурси відкритого доступу та їх вплив на бібліометричні показники. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2018. Вип. 50. С. 285–296.

- 18.Літвінова О. В. Методичні підходи до проведення патентних досліджень при розробці лікарських засобів. Харків, 2015. 44 с.
- 19.Лобузїна К. В. Репозитарій наукових текстів НАН України в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського: стан і перспективи розвитку: За матеріалами доповіді на засіданні Президії НАН України 29 вересня 2021 року. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. № 11. С.16–23.
- 20.Лобузїна К. Електронна наукова періодика відкритого доступу: семантичні веб-технології для бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2015. № 3. С. 18–23.
- 21.Лобузїна К. Технології організації знаннєвих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія. Київ, 2012. 252 с.
22. Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень : монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
- 23.Медична інформатика: підручник для студентів медичних ВНЗ / за ред. В. Г. Кнігавка. Харків : ХНМУ, 2015. 240 с.
- 24.Моделювання наукових досліджень : курс лекцій : навч. посіб. для здобувачів вищої фармацевтичної освіти. Харків : НФаУ, 2022. 144 с.
- 25.Назаровець М. Інноваційні інструменти в українській науковій комунікації. *Актуальні питання масової комунікації*. 2017. Вип. 21. С. 8-23.
- 26.Назаровець С. Google Академія для молодих дослідників : практич. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2016. 31 с. URL : <https://app.box.com/s/z0xxm7tls75suf1f2go2> (дата звернення: 08.12.2022).
- 27.Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації : монографія / О. С. Чмир та ін. Київ : ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017. 200 с.
- 28.Національний репозитарій академічних текстів URL :<https://nrat.ukrintei.ua/>(дата звернення: 08.12.2022).
- 29.Носенко Ю. Г. Розвиток хмаро орієнтованих сервісів і систем відкритої науки. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. 2021. № 38 (11-12). С. 46-56

30. Організація та економіка фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення / А. С. Немченко та ін. ; за ред. А. С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. 360 с.
31. П'ятчаніна Т. В., Огородник А. М., Васильєв О. В., Чьочь В. В. Патентно-інформаційний пошук як сучасний інструмент досліджень у галузі медико-біологічних наук. *Nauka innov.* 2020. Т. 16, № 3. С. 81–87.
32. Пошукові бази для написання огляду літератури до наукової статті та дисертаційної роботи. *Nausa.* URL: <https://nauka.gov.ua/information/poshukovi-bazy-dlia-napysannia-ohliadu-literatury-do-naukovoi-statti-ta-dysertatsiinoi-roboty/> (дата звернення: 31.11.2022).
33. Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України : наказ Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 № 32. Дата оновлення: 23.12.2022. URL: <https://cutt.ly/ycuwOsB> (дата звернення: 31.11.2022).
34. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 16 жовт. 2020 р. № 848-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 3, ст. 25.
35. Реєстр наукових фахових видань України. URL: <http://nfv.ukrintei.ua/> (дата звернення: 31.11.2022).
36. Філіпова Л. Я. Інформаційна інфраструктура як базова складова галузі: термінологічно-змістовий аналіз. *Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 10–12 верес. 2015 р. Одеса : ФОП Гаража, 2015. С. 38–41.
37. Bosman J., Kramer B. 101 Innovations in Scholarly Communication: how researchers are getting to grip with the myriad new tools [Blog]. URL : <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2015/11/11/101-innovations-inscholarly-communication/> (Date of access: 08.12.2022).

38. CAPlus - Chemical Abstract Service. URL: http://www.stn-international.com/uploads/tx_ptgsarelatedfiles/CAPLUS.pdf (Date of access: 08.12.2022).
39. Directory of Open Access Journals. Doaj.org. URL : <https://doaj.org/publishers#advice> (Last accessed: 11.11.2022)
40. Grassano N. H., Hernandez G., Tuebke A. The 2020 EU Industrial R&D Investment Scoreboard. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. 113 p.
41. Harzing A., Alakangas S. Google Scholar, Scopus and the Web of Science: a longitudinal and cross-disciplinary comparison. *Scientometrics*. 2016. Vol. 106, № 2. P. 787-804.
42. Hurd J. M. The transformation of scientific communication: A model for 2020. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2000. Vol. 51. P. 1279-1283.
43. ISO 690:2010 Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources (Інформація та документація. Настанови щодо бібліографічних посилань і цитування інформаційних ресурсів). URL: <https://dominiodelasciencias.com/ojs/documentos/ISO690-2010> (Date of access: 10.11.2022).
44. Lobuzina K., Harahulia S., Konoval L., Lobuzin I. Digital society library in providing system support to science research. *Library Science. Record Studies. Informology*. 2020. № 4. P. 5–12.
45. Mehta H., Tidwell L. Inventions and patents: a practical tutorial. *Methods Mol. Biol.* 2017. Vol. 1606. P. 379–397.
46. National repository of academic texts: open access to scientific information. Kyiv : UkrINTEI, 2017. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66379> (Date of access: 08.12.2022).
47. OpenDOAR Statistics. V2.sherpa.ac.uk. URL : http://v2.sherpa.ac.uk/view/repository_visualisations/1.html (Date of access: 01.01.2023).

- 48.Scopus – Elsevier. URL: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus> (Date of access: 01.11.2022).
- 49.Web of Science – Clarivate Analytics URL: <https://clarivate.com/products/web-of-science> (Date of access: 01.11.2022).
- 50.Williams H. How do patents affect research investments. *Annu. Rev. Econom.* 2017. No. 9. P. 441–469
51. Hall R. Information Technology for Open Science: Innovation for Research. 2020. URL: <https://goo.su/9Emv> (Date of access: 01.11.2022).

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

YOUTH PHARMACY SCIENCE

МАТЕРІАЛИ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

7-8 грудня 2022 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2022

Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«YOUTH PHARMACY SCIENCE»

**ФАРМАЦЕВТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ
ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЦЕСУ**

Семотюк М. В.

Науковий керівник: Гавриш Н.Б.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. В сучасних умовах, із посиленням вимог до обґрунтованості наукових досліджень, зростає і роль інформації.

Мета дослідження. Охарактеризувати сучасні аспекти наукової фармацевтичної інформації.

Матеріали та методи. У дослідженні використано дані спеціальної літератури з означеної тематики; історичний; бібліографічний; логічний; аналітичний та інші методи теоретичних досліджень.

Результати дослідження. Основою будь-якого наукового дослідження є інформація – сукупність відомостей, яка визначає міру наших знань про ті чи інші явища, події та їх взаємозв'язки.

На основі аналізу наукової літератури та різних підходів до трактування встановлено, що наукова фармацевтична інформація – це дані та факти, що є результатом наукових досліджень і доказово обґрунтованих розробок у сфері фармації, які призначені в основному для використання іншими вченими, а також упровадження в практику охорони здоров'я; вона складається з оригінальних результатів наукових досліджень.

Фармацевтична інформація являє собою складну динамічну систему, яка включає пошук, збір, накопичення, збереження, обробку, аналіз, відтворення та трансформацію пасивної інформації в активну, старої в нову, що містить відомості наукових фармацевтичних досліджень і дані фармацевтичної практики, зокрема про лікарські засоби.

Наукові дослідження у сфері фармації повинні базуватися на надійній та достовірній інформації, що передбачає наукову обґрунтованість інформації та перевіреність джерельної бази. Рівень наукових досліджень залежить від ступеня використання інформації і здатності дослідника переробити отриману інформацію. Крім цього слід виділити також наступні критерії якості наукової інформації: цінність інформації (наукова та практична значущість); зрозумілість (доступність для цілком ясного й однозначного її усвідомлення тим, для кого призначається); достатність/повнота (відображення досліджуваних процесів і явищ у повному обсязі); дискретність (трансформація пасивної інформації в активну); безперервність (багатоаспектність інформації); спосіб і форма подання (визначається метою і практичним призначенням роботи).

Висновки. З огляду на вищевикладене, потребує вивчення сучасних можливостей збирання, накопичення і зберігання наукової фармацевтичної інформації, що сприятиме задоволенню інформаційних потреб науковців у процесі дослідницької діяльності, підвищенню якості їх роботи з інформацією, ефективності використання сучасних інформаційних джерел, набуттю навичок визначення надійних інформаційних ресурсів і створення власних.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКА А

Міністерство
охорони здоров'я
України

Національний
фармацевтичний
університет

СЕРТИФІКАТ

Цим засвідчується, що

Семотюк М. В.

Науковий керівник:
Гавриш Н.Б.

брав(ла) участь у роботі III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**YOUTH
PHARMACY
SCIENCE**

Ректор НФаУ,
д. фарм. н., проф.

Алла КОТВИЦЬКА

7-8 грудня 2022 р.
м. Харків
Україна

Національний фармацевтичний університет

Факультет фармацевтичний
Кафедра соціальної фармації
Ступінь вищої освіти магістр
Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
Освітня програма Фармація

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
соціальної фармації

Аліна ВОЛКОВА

« 28 » вересня 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Марії СЕМОТЮК

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я»
керівник кваліфікаційної роботи: Наталія Гавриш, к. наук. із соц. ком.-й., доцент
затверджений наказом НФаУ від «01» листопада 2022 року № 238
2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи: грудень 2022 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: Галузеві інформаційні ресурси, наукові публікації з питань фармацевтичної інформації, бази даних відкритого доступу, репозитарії та ін.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Провести теоретичний аналіз аспектів фармацевтичної інформації; проаналізувати вітчизняні та світові тенденції використання електронних систем відкритого доступу для підтримки наукових досліджень; здійснити моніторинг фахових періодичних видань; проаналізувати інформаційно-пошукові можливості БД; проаналізувати особливості сучасних інформаційних потреб науковців; дослідити використання інноваційних цифрових інструментів для реалізації стратегії інформаційного пошуку.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): таблиць 7, рисунків 13

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Наталія ГАВРИШ, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної фармації	28.09.2022 р.	28.09.2022 р
2	Наталія ГАВРИШ, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної фармації	11.10.2022 р.	11.10.2022 р.
3	Наталія ГАВРИШ, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної фармації	15.11.2022 р	15.11.2022 р

7. Дата видачі завдання: «28» вересня 2022 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1.	Збір та узагальнення даних наукової літератури за напрямком кваліфікаційної роботи. Підготовка огляду літературних джерел	жовтень 2022 р.	виконано
2.	Дослідження теоретичних основ поняття фармацевтична інформація, інформаційні ресурси для фармацевтичної науки	жовтень 2022 р.	виконано
3.	Обґрунтування методології та процедури проведення дослідження. Здійснення моніторингу фахових періодичних видань, відкритих інформаційних систем, БД що використовуються для наукових досліджень. Проведення анкетування.	листопад – грудень 2022 р.	виконано
4.	Оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до загальних вимог. Апробація роботи.	грудень 2022 р.	виконано
5.	Підготовка та представлення кваліфікаційної роботи до ЕК НФаУ. Підготовка до захисту	січень 2023 р.	виконано

Здобувач вищої освіти

_____Марія СЕМОТЮК

Керівник кваліфікаційної роботи

_____Наталія ГАВРИШ

ВИТЯГ З НАКАЗУ № 238

по Національному фармацевтичному університету від 01 листопада 2022 року

Затвердити тему, керівника та рецензента кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти заочної форми навчання фармацевтичного факультету НФаУ 2023 року випуску:

№ з/п	Прізвище, ім'я по батькові здобувача вищої освіти	Тема кваліфікаційної роботи (українською мовою)	Тема кваліфікаційної роботи (англійською мовою)	Керівник кваліфікаційної роботи	Рецензент кваліфікаційної роботи
1.	Семотюк Марія Володимирівна	Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я	Study of the current state of information support of scientific activity in the pharmaceutical sector of health care	доц. Гавриш Н. Б.	проф. Малий В. В.

ПІДСТАВА: службова записка завідувача кафедрою про затвердження теми кваліфікаційної роботи, керівника та рецензента.

Вірно: пров. фахівець деканату

Н. В. Фоменко

-

ВИСНОВОК

**Комісії з академічної доброчесності про проведену експертизу
щодо академічного плагіату у кваліфікаційній роботі
здобувача вищої освіти**

№ 111322 від «30» січня 2023 р.

Проаналізувавши випускн кваліфікаційну роботу за магістерським рівнем здобувача вищої освіти заочної форми навчання Семотюк Марії Володимирівни, _____ курсу, _____ групи, спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, на тему: «Дослідження сучасного ста-ну інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я / Study of the current state of information support of scientific activity in the pharmaceutical sector of health care», Комісія з академічної доброчесності дійшла висновку, що робота, представлена до Екзаменаційної комісії для захисту, виконана самостійно і не містить елементів академічного плагіату (копії).

Голова комісії,
професор

Інна ВЛАДИМИРОВА

1%

13%

ВІДГУК

**наукового керівника на кваліфікаційну роботу ступеня вищої освіти
магістр, спеціальності 226 Фармація, промислова фармація**

Марії СЕМОТЮК

**на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення
наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я»**

Актуальність теми. Наразі фармацевтичний сектор є провідним драйвером у сфері наукових досліджень в Україні. Розвиток наукової діяльності потребує належного інформаційного забезпечення, доступності, відкритості і достовірності фармацевтичної інформації.

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість.

Результати систематизованих теоретичних даних представлених у кваліфікаційній роботі можуть бути застосовані для удосконалення системи фармацевтичної інформації і для реалізації науковцями релевантної стратегії інформаційного пошуку при виконанні наукових досліджень.

Оцінка роботи. Під час опрацювання теоретичних та експериментальних даних здобувачкою вищої освіти проявлено вміння використовувати різні наукові методи дослідження і формулювання висновків на основі отриманих даних. В роботі використано сучасні джерела інформації. Матеріал представлено послідовно, логічно, висновки є обґрунтованими і відповідають меті й завданням дослідження

Загальний висновок та рекомендації про допуск до захисту. Кваліфікаційна робота Марії СЕМОТЮК «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я» є комплексним дослідженням, яке має актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Робота відповідає вимогам, що представлені у «Положенні про порядок підготовки та захисту кваліфікаційних робіт НФаУ» та може бути

представлена до розгляду у Екзаменаційній комісії Національного фармацевтичного університету та оцінена на високому рівні.

Науковий керівник

_____

Наталія ГАВРИШ

«08» грудня 2022 р.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу ступеня вищої освіти магістр, спеціальності 226
Фармація, промислова фармація

Марії СЕМОТЮК

**на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення
наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я»**

Актуальність теми. Система інформаційного забезпечення наукової діяльності фармацевтичного сектору охорони здоров'я може бути якісною тільки за умови відповідності інформаційних ресурсів галузі інформаційним потребам їх споживачів.

Теоретичний рівень роботи. Марія СЕМОТЮК провела ґрунтовний теоретичний аналіз вітчизняних та іноземних авторів з досліджуваної тематики, що знайшло відображення в першому та другому розділі кваліфікаційної роботи.

Пропозиції автора з теми дослідження. Сучасна система інформаційного забезпечення наукових досліджень фармацевтичного сектору охорони здоров'я має бути багаторівневою, формуватися в рамках єдиного інформаційного простору на засадах відкритості, доступності ресурсів і достовірності інформації.

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість. Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що у сукупності вони можуть бути застосовані для удосконалення системи фармацевтичної інформації і для реалізації науковцями релевантної стратегії інформаційного пошуку при виконанні наукових досліджень. Всі висновки мають наукове обґрунтування та належне оформлення.

Недоліки роботи. У кваліфікаційній роботі зустрічаються друкарські помилки, є філологічно невдалі речення. В цілому зазначені зауваження не зменшують наукової та практичної цінності роботи.

Загальний висновок і оцінка роботи. Кваліфікаційна робота Марії СЕМОТЮК на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я» є комплексним науково-обґрунтованим дослідженням, що має практичну значимість і відповідає вимогам, які висуваються до випускних кваліфікаційних робіт, та може бути представлена до захисту в ЕК Національного фармацевтичного університету.

Рецензент _____

проф. Володимир МАЛИЙ

«15» грудня 2022 р.

ВИТЯГ
з протоколу засідання кафедри соціальної фармації
№ 8 від «23» грудня 2022 року

ПРИСУТНІ: зав. каф. доц. Волкова А. В., доц. Кубарева І.В., доц. Овакімян О.С., доц. Корж Ю.В., доц. Терещенко Л.В., доц. Болдарь Г.Є., доц. Гавриш Н.Б., доц. Калайчева С.Г., ас. Сєврюков О.В., ас. Сурікова І.О., ас. Ноздріна А.А.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Про представлення до захисту в Екзаменаційній комісії кваліфікаційних робіт.

СЛУХАЛИ: завідувачку кафедри доц. Волкову А. В. з рекомендацією представити до захисту в Екзаменаційній комісії кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація Семотюк Марії Володимирівни на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я».

Науковий керівник: к.н.із соц.к, доцент кафедри соціальної фармації Гавриш Н.Б.

Рецензент: д. фарм. н., професор кафедри фармацевтичного менеджменту та маркетингу Малий В.В.

ВИСТУПИЛИ: доц. Корж Ю.В., Волкова А. В., доц. Болдарь Г.Є. висловили рекомендації до кваліфікаційної роботи Семотюк Марії Володимирівни

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до захисту в Екзаменаційній комісії кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Семотюк Марії Володимирівни на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я».

Завідувачка каф. соціальної фармації,
доцент _____

Аліна ВОЛКОВА

Секретар, асистент _____

Альміра НОЗДРІНА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОДАННЯ ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Направляється здобувач вищої освіти Марія СЕМОТЮК до захисту кваліфікаційної роботи за галуззю знань 22 Охорона здоров'я спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація освітньою програмою Фармація на тему: «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я»

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____ / Микола ГОЛІК /

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Марія СЕМОТЮК в повному обсязі виконала поставлені в роботі завдання, провела збір первинних даних, розрахунки, аналіз та узагальнення результатів.

За актуальністю, глибиною та обсягом наукових досліджень кваліфікаційна робота Марія СЕМОТЮК відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт, і може бути представлена в Екзаменаційну комісію Національного фармацевтичного університету для захисту.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ /Наталія ГАВРИШ/

«08» грудня 2022 р.

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто. Здобувач вищої освіти Марія СЕМОТЮК допускається до захисту даної кваліфікаційної роботи «Дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення наукової діяльності у фармацевтичному секторі охорони здоров'я» в Екзаменаційній комісії.

Завідувачка кафедри

соціальної фармації _____ Аліна ВОЛКОВА

«23» грудня 2022 року

Кваліфікаційну роботу захищено

у Екзаменаційній комісії

« 9 » лютого 2023 р.

З оцінкою _____

Голова Екзаменаційної комісії,

доктор фармацевтичних наук, професор

_____ /Лена ДАВТЯН/